

VŠĮ „KULTŪROS PAVELDO IŠSAUGOJIMO PAJĖGOS“

ELENA PRANCKĖNAITĖ

**VAINĘZERIO BUVUSIO DVARO SODYBOS (IP 405/AT)
TERITORIJOS (LAZDIJŲ R.)
2006 METŲ ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI**

VILNIUS

2006

TURINYS

ĮVADAS	3
PAMINKLO SITUACIJA.....	4
ISTORINIAI DUOMENYS.....	4
TYRIMŲ EIGA	7
ŽVALGOMIEJI ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI.....	11
IŠVADOS.....	13
RADINIŲ SARAŠAS.....	14
SUTRUMPINIMŲ SARAŠAS.....	21
PLANAI:	
Teritorijos ribų planas.....	22
Situacijos planas.....	23
BRĖŽINIAI:	
Pagrindinio dvaro pastato planas.....	24
Pagrindinio dvaro pastato sienų/pamatų pjūviai.....	25
Pagrindinio dvaro pastato sienų pjūviai (A-A, B-B, C-C, D-D).....	26
Pagrindinio dvaro pastato sienų pjūviai (A-A, D-D, F-F, B-B)....	27
Pagrindinio dvaro pastato sienų pjūviai (C-C, E-E).....	28
Senosios dvarvietės Perkasos Nr.1 planas, Š sienelės pjūvis.....	29
FOTONUOTRAUKOS:	
Fotonuotraukų sąrašas.....	30
Fotonuotraukos.....	30
ILIUSTRACIJOS.....	51
PRIEDAI:	
Žvalgomujų archeologinių tyrimų leidimas.....	52
Žvalgomujų archeologinių tyrimų projektas.....	53
Radinių pridavimo aktas.....	54

IVADAS

Vykdant Europos sajungos fondų finansuojamą “Lazdijų rajono ir Punsko valsčiaus savivaldybių kultūros paveldo objektų pritaikymas turizmo plėtrai” projekta, 2006m devyniems kultūros paveldo objektams (4 archeologijos paminklams ir 5 istorijos paminklams) rengiama projektinė dokumentacija. Projekte numatoma įrengti naują, kitur renovuoti esamą turizmo infrastruktūrą, padedančią išsaugoti ir tinkamai panaudoti regiono kultūros paveldą.

Turizmo infrastruktūra projektuojama saugomose teritorijose ir jų aplinkoje. Siekiant, kad kultūrinis sluoksnis nebūtų sužalotas būsimų žemės judinimo darbų metu, būsimose turizmo infrastruktūros vietose buvo atliekami žvalgomieji archeologiniai, kitur archeologiniai tyrimai. Visi darbai vykdyti Lazdijų rajono savivaldybės administracijos užsakymu.

Archeologiniai tyrimiai buvo vykdomi dėl Vainežerio buv. dvaro sodybos (IP – 405/At) buvusių dvaro rūmų liekanų atidengimo ir pristatymo visuomenei. Tyrimų tikslas – ištirti pagrindinio rūmų pastato flygelių liekanas, nustatyti pastato dydį.

Ekspedicijos metu buvo žvalgyta ir Vainežerio parko teritorija. Archeologiniai žvalgomieji tyrimai atlikti pietrytiname Vainežerio ežero krante, esančioje parko dalyje, siekiant aptikti senosios dvarvietės liekanas.

Kultūros paveldo departamentas 2006 06 30 išdavė leidimą Nr.96. Archeologinius žvalgomuosius tyrimus vykdė VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“. Tyrimams vadovavo, fotofiksaciją atliko, planus sudarė ataskaitos autorė. Kasė įstaigos darbininkai.

Radiniai priduoti į Lazdijų krašto muziejų.

PAMINKLO SITUACIJA

Vainežerio buv. dvaro sodybos pastatai yra Vainežerio kaime, Alytaus aps., Lazdijų r., Kapčiamiesčio sen, Vainežerio ežero pietvakariname krante (foto Nr.1, planas Nr.1).

ISTORINIAI DUOMENYS

Istoriografijoje Vainežerio dvaras yra siejamas su faktu, kad jame 1831 metais buvo slaugoma, o vėliau mirė sukilimo dalyvė, 25-ojo pėstininkų pulko 1-osios kuopos garbės vadė, kapitonė Emilija Pliaterytė (1806–1831); palaidota Kapčiamiesčio senosiose kapinėse. Kadangi, minėtame dvare ypač reikšmingą įvykių, susijusių su valstybės istorija nebuvo, todėl jo istorija ir nebuvo tyrinėta. Publikuotoje medžiagoje šis dvaras yra siejamas su Kapčiamiesčiu. Kuris su valdomis 1516 m. Lietuvos ir Lenkijos karaliaus Žygimanto Senojo buvo padovanotos raštininkui V.Kapočiui, nuo kurio vardo ir kilęs Kapčiamiesčio pavadinimas. Yra žinoma, jog kuriantis Kapčiamiesčio miesteliui buvo rūpinamasi iš jo iškelti dvarą.

Kai kurių šaltinių teigimu Justinavo dvaro rūmai prie Vainežerio ežero buvo pastatyti greičiausiai XVIII amžiuje¹. Tuo laiku greta dvaro buvo įkurti sodai ir parkas. Manoma, kad 1820 m. Justinavo dvaras atiteko Ablomawiczių (Ablamavičių) dinastijai, kurį jie valdė per visą XIX amžių; jų šeimos kapavietė yra Kapčiamiesčio senosiose kapinėse. Dvaras, kuriamo buvo slaugoma ir mirė E. Pliaterytė stovėjo tarp dviejų ežerų – Vainežerio ir Ančios. Spėjama, kad dvaras pavadintas jo savininko dukros Justinos vardu (jos atminimui). Dvarui priklausė Aukštadvario, Paveisininkų, Elenavos (Lenkijos pasienyje), Juozapavos (greta Kapčiamiesčio), Viktarino palivarkai.

Justinavo dvaras siejamas su Kapčiamiesčiu ir ten esančiose kapinėse palaidota Emilija Pliateryte, kuri iki mirties buvo slaugoma Justinavo dvare. Tačiau, pastarosios žinios leidžia daryti prielaidą, jog Vainežerio dvaras gali būti ir vienas iš Veisiejų palivarkų. Juolab, kad Justinavo dvaras yra vos 2 kilometrai nuo dabartinių Veisiejų, kai iki Kapčiamiesčio yra beveik 12 km. Beto, vargu, ar būtų buvę tikslinga dvarą iš Kapčiamiesčio perkelti šalia kito, netoli ese esančio dvaro. Tai paliudytu ir tai, jog Kapčiamiesčio dvaras nėra minimas nei XVI amžiaus, nei XVII amžiaus Lietuvos dvarų inventoriuose². Nepavyko rasti nei išsamių aprašų, nei planų ar brėžinių, nei nuotraukų. Manoma, dvaro planus ir kitą su dvaru susijusią medžiagą išsivežė paskutinysis jo valdytojas E.Moravski (Murauskas) po I pasaulinio karo traukdamasis į Lenkiją. Ši medžiaga galėjo patekti į Suvalkų archyvą. Dvaras nėra įtrauktas ir į Lietuvos didžiosios kunigaikštystės vietovių

¹ Petruskas J., Kapčiamiestis, 1997, p.26

² Lietuvos inventoriai: XVI a. 2 t. 1934; Lietuvos inventoriai: XVII a. 1962

registra³. Lazdijų kultūros, švietimo ir istorijos muziejuje yra šiek tiek medžiagos apie Vainežerio dvarą po antrojo pasaulinio karo.

Dar viena aplinkybė leidžia manyti, jog Justinavo dvaras labiau sietinas su Veisiejų dvaru yra ta, jog 1690 m. dokumentuose minima, kad tais metais Veisiejų Kapčiamiesčio (Wiejsiejski Kopciowsk) dvaras su polivarkais priklausės Teofiliui Jan Plateriu⁴.

Netenka abejoti, jog dvaro prie Vainežerio ežero būta jau XVII amžiuje. Tai liudija prie jo XVIII a. įkurtas parkas ir XVII – XVIII a. Vainežerio gynybiniai įtvirtinimai.

Jau prieš tyrimus spėta, kad naujieji dvaro rūmai pastatyti XIX a. pradžioje 0,5 km atstumu į vakarus nuo senųjų ant aukštumos pietvakarinėje Vainežerio pusėje. Jų pamatų liekanų yra išlikę Vainežerio ežero pietvakarinėje pakrantėje. Pagrindinio pastato pamatų liekanos primena pasagos formą. Į dvarą vedė akmenimis gristi ir medžiais apsodinti keliai; jie yra išlikę. Senieji dvaro rūmai buvo PER Vainežerio dvaro parko kampe, todėl senasis parkas yra palyginti toli nuo naujuujų dvaro pamatų liekanų.

XXa. pradžioje Justinavo dvarą valdė Murauskas. 1922 metais dvaro žemė buvo išdalinta Lietuvos savanoriams. Dvaro rūmuose įsikūrė Seinų miškų urėdija (vėliau Veisiejų miškų ūkio administracija) ir pradinė mokykla. Dvaras imtas vadinti Vainežerio dvaru. 1948 m. dvaro rūmai ir ūkiniai pastatai sudegė. Manoma, kad juos sudegino Lietuvos partizanai (apylinkėse veikė Dainavos apygardos, Šarūno rinktinė), siekdami kad dvaro rūmuose nebūtų įkurta sovietinė Mašinų techninė stotis (MTS). Ilgainiui likę mūrai buvo išardyti ir panaudoti naujų sodybų statybose. Išlikę tik dvaro rūmų pamatų liekanos. Plečiant dirbamos žemės plotus, XX a. II pusėje buvo sunaikintas ir dvaro sodas⁵. Šiuo metu parkas priklauso Veisiejų miškų urėdijai⁶.

Vainežerio dvaro parkas įkurtas XVIII amžiuje Vainežerio pakrantėje. Jame vyravo vietiniai medžiai ir krūmai – paprastieji uosiai, skroblai, beržai, eglės, ievos, blindės, kalninės guobos. Bet buvo ir egzotinių medžių – iki šių dienų išliko pilkasis kėnis, europinis maumedis, baltažiedžiai vikmedžiai, baltauogės meškytės, paprastosios alyvos. Parką galima suskirstyti į dvi dalis (jį skiria Vainežerio ežeras) – buvusios dvaro sodybos želdinius ir Vainežerio ežero šlaituose esantį miško parką. Abi parko dalis jungia natūralių kranto želdinių juosta. Buvusios dvaro sodybos teritorijoje dar auga 5 rūsių introdukuoti sumedėjė augalai. Jie yra ant kalvelės, kurios papédėje tyvuliuoja Vainežerio ežeras. Miško parko vakarinėje dalyje auga klevai, uosiai, vinkšnos bei atvežtiniai medžiai: pilkasis kėnis ir europinis maumedis. Rytinėje parko dalyje yra išlikę šimtamečių medžių

³ Indeks alfabetyczny miejscowości Wielkiego Księstwa Litewskiego Wilno, 1929

⁴ Metryka Litewska Rejestry podymnego Wielkiego Księstwa Litewskiego Województwo trockie 1690 g. 2000

⁵ A. Pupienis Po Dzūkijos dangum // Lazdijų kraštas ir žmonės 1994; Veisiejų regioninio parko direkcijos informacija

⁶ Januškevičius L., Lietuvos parkai 2004, p. 390

(klevų, liepų, skroblų) dviejų alėjų liekanų, kurios atsiremia į atvirą pievą. Pievoje stovi lizdavietės molyje besiveisiančioms laukinėms bitėms. Ši parko dalis dar vadinama medžių muziejumi. 1986 m. Vainežerio parkas priskirtas prie vietinės reikšmės gamtos paminklų.

2003 m. liepos mėn. VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“, tyrimų vadovas O. Fediajevas, vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus Vainežerio buvusio dvaro sodybos (IP-405/At) teritorijoje (Kapčiamiesčio seniūnija, Lazdijų raj.). 2003 m. numatytos įrengti automobilių stovėjimo aikštelės vietoje. Žvalgomujų archeologinių tyrinėjimų metu ištirta 11 1x1 m dydžio šurfų, viso 11m² plotas. Visuose šurfuose aptiktas 0,80–1,00 m storio kultūrinis sluoksnis su, manoma, XIX amžiaus puodų, lėkščių, butelių šukėmis ir geležine pasagos dalimi⁷.

---

⁷ Fediajevas O. Vainežerio buv. dvaro (IP-405/AT) teritorijos, Lazdijų raj., 2003 m. archeologinių žvalgomujų tyrinėjimų ataskaita, LII, F.1., B.4188

TYRIMŲ EIGA

Buvusios dvaro sodybos pamatai prieš tyrimus buvo apaugę medžiais, tik susiformavusio pakilimo (foto Nr. 3), dengto žemėmis ir velėnos sluoksniu ŠR dalyje, užfiksuotos buvusio pastato liekanos – akmenų rištu kalkiniu skiediniu fragmentas (foto Nr.4).

Kadangi prieš tyrimus nebuvo aptikta ikonografinės medžiagos, fotonuotraukų, buvusio dvaro sodybos pagrindinio pastato dydis nebuvo aiškus, tyrimai pradėti būtent nuo šio užfiksuoto pamato fragmento- kaip vėliau išaiškėjo Š flygelio dalies.

Pastato pagrindinė dalis – stačiakampio formos, prie kurio prijungti du flygeliai (foto Nr. 2) – tekste įvardijami, kaip dešinysis ir kairysis, tam , kad išvengtumėme pernelyg ilgų jų apibūdinimų, naudojant pasaulio šalių orientavimą (žiūrint V kryptimi priešais pastatą). Fligelių patalpos numeruotos ir įvestas jų kodavimas – R – rūsys, 1-spėjamo pirmo aukšto patalpa. Pamatų aukšciai matuoti nivelyru, atskaitos tašku laikant aukščiausią pamatų vietą (patalpos 1-1, dešinioji siena).

Buvusio pagrindinio pastato dydžio nustatymui buvo užmatuoti 2 šurfai (2x2m dydžio), kuriuose fiksuoti pagrindinės stačiakampio formos pastato dalies kampai.

Palei visas flygelių išorines sienas atidengta 1 m pločio juosta (Brėž. Nr. 1).

KAIRYSIS PAGRINDINIO RŪMŲ PASTATO FLYGELIS (Brėž. Nr. 1, 2, 4, 5) (foto Nr. 5- 8, 10).

Kairysis flygelis yra 9m pločio (PV-ŠR kryptimi), 9,8m ilgio (ŠV- PR kryptimi) (foto Nr.6) (Brėž. Nr.1).

Kairijį flygelį sudaro 3 patalpos – R-1 (rūsys Nr.1), R-2 (rūsys Nr.2), 1-1 (patalpa Nr.1, pirmas aukštasis). Rūsys **R-1** yra 8 m ilgio ir 3,5 m pločio. Priekinės pastato sienos storis – 0,84 m. Siena akmens mūro, netinkuota (Brėž. Nr.4, pjūvis B-B)(foto Nr. 8). Šioje sienoje yra 2 angų liekanos. Angos buvo apmūrytos raudonų plytų apvadu, rasti tik jų fragmentai. Angų plotis siekia nuo 0,68 m iki 0,92 m. Atstumas tarp jų -3,80 m. Rūsio sienos aukštis –vidutiniškai siekia 1,50 m. PR sienos kampe ant šviesaus smėlio ižemio fiksuotas raudonų plytų mūrijimo fragmentas – plytos mūrytos viena eile, 4 plytų aukščio. Spėjama, kad tai galejo būti pertvara . Siena rūsio dešinėje- akmenų mūro, netinkuota (Brėž. Nr. 5, pjūvis C-C) (foto Nr.5). Sienos aukštis – 1,80 m. Sienos storis- 0,95 m. Siena patalpos kairėje taip pat akmeninė (Brėž. Nr.4, pjūvis D-D) (foto Nr.8). 1,20 m aukščio. Sienos storis -0,7 m. Palei sieną, virš ižemio – atrastas plūktos molio aslos - 0,80-1 m pločio fragmentas.

Vidinė fligelio siena, skirianti rūsius R-1, R-2, turi durų angą, apmūrytą raudonomis plytomis. Išlikęs ir apdegusio medinio slenksčio fragmentas. Slenksčio mūro aukštis – 0,30 m. Iš rūsio R-1 pusės (brėž. Nr.4,pjūvis A-A) (foto Nr.6,7) sieną taip pat netinkuota. Sienos aukštis svyruoja nuo 0,90 iki 1,50 m. Žemiausia vieta fiksuota prie praėjimo angos. Sienos storis nuo 0,80 m iki 1 m.

Rūsys **R-2** yra 5,5 m ilgio ir 3,5 m pločio. Sieną,skirianti patalpas R-1, R-2 iš patalpos R-2 pusės (Brėž.Nr.4, pjūvis F-F) yra akmeninė, padengta tinko apdaila.

Kairiojoje sienoje atrastos apmūrytos ir tinkuotos angos- nišų liekanos. Pirmos nišos ilgis- 2,10 m, plotis – 0,32 m. Kairioji rūsio sieną - 0,85 m storio (brėž. Nr. 4, pjūvis D-D). Sienos aukštis -1,50 m. antrają nišą sienoje skiria pertvara, išmūryta plytomis. Antros nišos ilgis- 3 m, plotis -0,38 m. Niša virš grindų įrengta iškelta 0,62 m. Rūsio sieną akmeninė, padengta tinku. Palei šią sieną, virš įžemio – atrastas plūktos aslos 0,20 m storio, 0,50 m pločio fragmentas. Galinė sieną yra (brėž. Nr.5, pjūvis E-E) (foto Nr.6, 7) akmeninė, dengta tinku. Sienos storis nenustatytas. Rūsio dešinioji sieną, skirianti rūsį nuo pirmo aukšto patalpos 1-1 yra iki 0,45 m storio (viršuje) (brėž. Nr. 5, pjūvis C-C) (foto Nr.10). Sieną akmeninė, tinkuota. Sienos aukštis – vidutiniškai siekia 2 m.

Patalpa **1-1** - pirmo aukšto patalpa yra 1,90-2,00 m aukščiau už rūsiuose R-1 R-2 pasiektaį įžemį (Brėž. Nr.5, pjūvis E-E)(foto 6,9). Patalpos 1-1 plotis- 2,5 m, ilgis – 3,9 m. Patalpoje surasta 2 plytų aukščio mūro eilė, dalijanti patalpą į dvi dalis. Jos kairiajame kampe išmūrytas puslankio formos židinio ar krosnies pamatas (?) (Brėž. Nr. 1). Sienos 0,10 m iškilusios virš nejudinto šviesaus smėlio grunto. Patalpos kairioji sieną yra 0,45 m storio, dešinioji – 0,62 m storio, priekinė – 0,50 m, galinės sienos storis nenustatytas.

DEŠINYDIS PAGRINDINIO RŪMŲ PASTATO FLYGELIS (Brėž. Nr. 1,2,3) (foto Nr. 11- 19).

Dešinysis flygelis susideda iš dviejų skirtinį lygių (aukščių prasme) (Brėž. Nr.2) ir ilgių dalii. Kairiosios dalies ilgis yra PV-ŠR kryptimi – 8 m, dešiniosios - 9, 30 m. Bendras flygelio plotis ŠV- PR kryptimi – 9,7 m. Dešinyjį flygelį sudaro 3 patalpos – R-3 (rūsys Nr.3), R-4 (rūsys Nr.4), 1-2 (patalpa Nr.2, pirmas aukštas). R-3 ir R-4 skiria plytų mūro pertvaros liekanos. Rūsys **R-3** iki pertvaros yra 4,2 m ilgio ir 3,8 m pločio (Brėž. Nr.3, pjūvis B-B). Priekinės pastato sienos akmens mūro, tinkuota, kurios storis – 0,65 m (Foto Nr.11). Sienos aukštis – vidutiniškai 1,20 m. Šioje sienoje yra durų? angos liekanos. Anga raudoną plytų apvadu, durų slenkstis iškilęs nuo įžemio- 0,20 m. Angos plotis siekia 1 m, aukštis nuo slenksčio kinta nuo 0,77 iki 0,93 m. Rūsio R-3 priekinės sienos PR kampe atrastos dvi angos- pirmoji 0,15 m , antroji – 0,67 m aukštysteje iš patalpos

vidaus pusės, mūrytos plytomis. Trečioji – išmūryta vertikaliai sienoje, 0,95 m atstumu nuo durų angos krašto, PR kryptimi. Angos kvadratinės 0,35 m x 0,35 m dydžio.

Siena rūsio kairėje tinkuoto akmenų mūro (Brėž. Nr. 3, pjūvis D-D) (foto Nr.12). Sienos aukštis – 1,30 m. Sienos storis- 0,69 m. Šioje sienoje fiksujotos dvi nišos. Niša PV kampe pagal konstruktyvą ir vidinės angos aprūkimą priskirtina kamino konstrukcijai (foto Nr.14). Jo išėjimo anga yra išorinėje sienoje. Nišos ilgis – 1 m, plotis -0,69 m, 1,25 m aukštyje nuo ižemio. Niša PR patalpos kampe apmūryta didesnių matmenų (24x15x9cm) plytų apvadu. Jos ilgis -0,9 m, centre perskirta plytų pertvara, ilgis įgilinimuose-0,4 m. Skiriamosios plytų sienutės gylis- 0,16 m.

Siena rūsio dešinėje taip pat akmeninė, tinkuota (Brėž. Nr.3, pjūvis C-C) (foto Nr.11), 1,90 m aukščio. Sienos storis - 0,79 m. 2,8 m nuo ŠV kampo 1,9 m aukštyje aptiktos lango angos liekanos. Ji nemūryta. Angos plotis - 0,84 m.

Vidinės sienos (pertvaros) pamatas yra 0,18 m aukščio. Pertvara skirianti rūsius R-3, R-4, išlikusi tik palei sienas, mūryta plytomis (foto Nr.13, Brėž. Nr.3, pjūvis A-A).

Rūsys R-4 yra 4,3 m ilgio ir 3,6 m pločio. Kairioji rūsio siena 0,73 m storio (brėž. Nr. 3, pjūvis D-D). Siena akmeninė, padengta tinku. Sienos aukštis -1,40 m. PV sienos kampe atrasta mūryta, aptinkuota stačiakampio pjūvio kolona (plotis - 43 cm, ilgis- 57 cm) ant 58x72 cm (išlikęs aukštis - 24 cm) pamato (aukštis matuojamas nuo ižemio). Spėjama, kad ši kolona – pagrindinio pastato PV kampus (foto Nr.16).

Dešinioji patalpos siena (Brėž.Nr.3, pjūvis C-C)(foto Nr.11, 12) yra akmeninė, tinkuota. Sienos aukštis – 1,80m. 1,30 nuo R sienos (pertvaros) kampo į V yra neryški lango anga (plytų apvado išlikę tik nedideli fragmentai) – 0,58 ilgio, sienos storio. Kita anga, nuo to paties sienos kampo yra 2,6 m atstumu. Jos ilgis- 78 cm. Storis- sienos. Plytų apvado išlikę tik nedideli fragmentai. Abiejų angų aukštis nuo grindinio-1,80 m.

Galinė patalpos siena , kurios storis- 0,65 m (brėž. Nr.3, pjūvis A-A) (foto Nr.13, 16) yra akmeninė, tinkuota. Sienos aukštis – 1,60 m. Joje fiksujota 1 m ilgio, 0,45 m pločio niša, mūryta iš plytų, 0,25 m nutolusi nuo Š kampo. Niša 0,74 m aukštyje nuo grindinio.

Patalpoje R-4 virš ižeminio šviesaus smėlio rasti plytų grindinio fragmentai. Grindinio storis – 0,10 m (Brėž. Nr.1) (foto Nr.13). Patalpose ižemyje rastas iš plytų sudėtas latakas, einantis išilgai rūsių R-3 ir R-4 kairiosios sienos, nutolęs nuo jos 30 cm (foto Nr.13, 15). Latako išorinis plotis – 0,30 m (Brėž. Nr.1). Latako dalis besitęsianti patalpoje R-3 jungiasi su anga, esančia R-3 patalpos išorinėje sienoje.

Patalpa **1-2** pirmo aukšto patalpa yra 1,40 m aukščiau už rūsiuose R-3, R-4 pasiekta ižemė (Brėž. Nr.3, pjūvis A-A)(foto 12, 13). Jos plotis- 3,4 m, ilgis – 7,4 m. Grindys- kieto smėlio. R patalpos dalyje, skersai ją eina plytų latakas, per visą patalpos plotį, nutolęs nuo galinės sienos per

50 cm. Latako plotis – 0,51 m. (foto Nr.14-16). Latakas įeina į dešiniojoje patalpos sienoje esančią 28x28 cm dydžio horizontalią angą. Pati siena nuo ižemio yra pakilusi 0,55 m (Brėž. Nr.3, pjūvis A-A). Siena akmeninė, smulkų akmenų. Sienos viršuje fiksuoti mūryto latako fragmentai (foto Nr.15).

Palei dešiniojo flygelio Š išorinę sieną atrastas 1 m pločio ir 6 m ilgio akmenų grindinys (foto Nr.9). Grindinys yra 0,51 m žemiau nei flygelio ŠR kampo išlikusio mūro viršus.

Abu flygelius jungia išilginė akmenų mūryta siena (foto Nr.2), pagrindinio stačiakampio pastato pamato dalis. Jos ilgis – 11 m.

Pagrindinio pastato dydžiui nustatyti buvo iškasti du šurfai (Nr.1 ir Nr.2) (brėž. Nr.1) 2x2 m dydžio. Nr.1 - ŠV kryptimi, 9,5 m atstumu, tiesiaja nuo kairiojo fligelio P sienos. Šurfe, 30 cm gylyje aptiktas 0,9 m storio pastato pamato kampus bei grindinio fragmentas pamato išorinėje pusėje. Jam atidengti buvo padaryta 1x1 m dydžio išpjova (foto Nr.20, 21). Šurfas Nr.2 užmatuotas ŠV kryptimi, tiesiaja, palei spėjamą pastato sieną, 9 m nuo rūsio R-4 galinės sienos PV. Šurfe Nr. 2 40 cm gylyje atidengtas 1 m storio akmeninio pamato kampus (foto Nr.22).

Pagrindinės stačiakampio formos pastato dalių dydis – 11x 28m.

Gruntą, kuriuo buvo pripildyti kairiojo ir dešiniojo flygelių R-1, R-2, R-3, R-4 rūsiai ir patalpų 1-1,1-2 viršus, sudarė pilka biri žemė su plytų nuolaužomis, sveikomis plytomis, akmenimis, šiferio nuolaužomis (vietinių gyventojų teigimu, šis pastatas buvo apmūrytas raudonomis plytomis), sudegusių balkių, lentų liekanomis. Atskirų sluoksnių nebuvo. Visuose rūsiuose ižemį sudarė šviesus geltonas smėlis, patalpose 1-1, 1-2 ižemis nepasiekta.

Archeologinių tyrimų metu, supiltiname griuvenų sluoksnyje abiejuose flygeliuose ir jų aplinkoje surinkti 39 buitinės keramikos fragmentai (foto Nr. 33, 35, 36), kurie gali būti datuojami XVIII -XXa. Taip pat surinkta nemaža butelių ir stiklo šukių kolekcija (foto Nr.34), metalo dirbinių – stalo įrankių, interjero detalių, statybinių elementų, keletas plokštinių koklių fragmentų.

Kairiajame fligelyje, R-1 rūsyje 1 m gylyje rastas skaidraus stiklo užkimštas butelis, kurio viduje inventorizuota 30 vienetų 9 kalibro 1941 m pistoleto šovinių.

Pažymėtinas išsiskiriantis radinys, aptiktas kairiajame fligelyje, apatiname griuvenų sluoksnyje, patalpoje R-1, už išlikusio raudonų plytų pertvaros fragmento – spėjama eksterjero detalė- azūrinė vartelių dekoracija (Inv. Nr.83)(foto Nr.30). Šalia jos rasti ir 7 šoviniai ar jų dalys. Viena iš jų – sidabruota 1939 m. vokiška kulka (foto Nr.32). Šie radiniai buvo susukti į laikraštį (kadangi ant jų matomas išlikusios jo skiautės).

Buvusios dvaro sodybos aplinkoje, tiriant 1 m pločio juostą aplink atidengtus pamatus surinkta nemažai šiuolaikinių šiukslių, erodavusių metalinių dirbinių (kastuvų, kauptukų) liekanų, kurie nebuvo inventorizuoti.

Pagal surastus radinius dvaro sodybos rūmai datuoti XIX – XX a.

ŽVALGOMIEJI ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI

Pagal surinktus istorinius duomenis apie Vainežerio dvarą, galima teigti, jog šioje teritorijoje dvaro būta jau XVII a., tačiau manoma, jog jie stovėjė ne toje pačioje vietoje, kaip Vainežerio buv. dvaro sodyba. Siekiant patikrinti surinktą informaciją, buvo atliki žvalgomieji archeologiniai tyrimai PR Vainežerio parko kampe, R ežero krante, 90 m nuo ežero pakrantės ant kalvos (planas Nr.2). Kalvą iš P ir R pusės supa pieva. I V – ežeras. Š – parkas. Kalvos viršūnėje vakarinis šlaitas pastatintas, 3 m aukščio (foto Nr.20). Žemiau suformuota 3-10 m pločio terasa. Pietinis šlaitas taip pat pastatintas, 3 m aukščio. Jo apačioje iškastas 2-2,5 m pločio, 0,80-1,0m gylio griovys, kuris į V pusę leidžiasi link ežero. Rytinėje pusėje nuo aukštumos dvarvietė atskirta pylimeliu, už jo iškastu grioviu (2-2,5 m pločio, 0,80-1,0m gylio) (foto Nr.21) ir dvarvietės teritorijoje supiltu 1,50 m aukščio pylimu. Dvarvietės Š dalį atriboja buvusio dvaro pastato spėjamo rūsio duobė 5-10 m dydžio, kurios ribomis užfiksuoti išsikišę stambūs akmenys, plytų fragmentai. Itvirtinimais suformuota, aikštelė 40x60 m (dvaro kiemas).

Aukščiau minėtas griovys, ties dvarvietės ŠR kampu pasisuka 90° kampu ir tėsiasi V kryptimi dar 90m, palei pievos iš miško (parko) ribą.

PERKASA Nr.1 (Brėž. Nr.6, foto Nr.23, 24) 54°04'28, 23°40'22

Perkasa Nr. 1 užmatuota kalvos viršūnėje, dvarvietės ŠR kampe (planas Nr.2).

Perkasa keturkampė, 1x10 m dydžio, orientuota Š-P kryptimi. Perkasa suskirstyta 1 m² plotais, trumpoji kraštinė pažymėta raide A, ilgoji sužymėta skaičiais – 1-10 (V-R kryptimi).

Po silpnai susiformavusia velėna, atidengtas pilkos kietos žemės sluoksnis su smulkiais akmenimis, žvyru. Šis pilkos žemės sluoksnis tėsisi nekisdamas iki pat įžemio – šviesaus priemolio. Kv. A3-6 po velėna užfiksuotas rudo molio 10-12 cm sluoksnis. Analogiskas molio sluoksnis fiksuotas ir kv.A4-6 po pilkos žemės sluoksniu, prie įžemio (foto Nr.22).

Perkasos Nr.1 kv. A1-2 surastas buvusio pastato fragmentas, pamatas – lauko rieduliai, kurių skersmuo siekia 20-50 cm, tarp jų fiksuotas rudo molio sluoksnelis (rišamoji medžiaga) bei raudonų plytų fragmentai. Akmenys sukrauti 2-3 sluoksniais (foto Nr.26). Kv. A4, pylimo viduje, prie įžemio rasta lauko riedulių (20-30 cm skersmens) eilė (foto Nr.24). Kv. A8-9 griovio R šlaito viršutinėje

dalyje aptiktas lauko rieduliu, dalis kuriu buvo skaldytu (jų skersmuo – 30-40 cm) ratas – spejamo tvoros stulpo vieta. Akmenys sudėti vienu sluoksniu (foto Nr.25). Ižemyje išsiskyrė 3,5 m pločio ir 1,30 cm gylio griovys.

Perkasojė Nr.1 surasti 55 būtinės keramikos fragmentai (Inv. Nr.1-54) (foto Nr. 44, 45). Keramikos šukės žiestos, 7 fragmentai glazūruoti (Inv. Nr. 13, 14, 34, 36, 45). Įdomus radinys, aptiktas Kv.A2, 30-40 cm gylyje- juodos glūdintos lėkštės fragmentas(2 vnt.), puoštas barokiniu skydiniu herbu (foto Nr.38, piešinys Nr.1), datuojamas XVII a. Kv. A2 30-40 cm gylyje rasta kalkinio fajanso baltais galzūruotos dekoratyvinės lėkštės (išorinėje pusėje išgrežtos 2 skylutės pakabinimui) fragmentas, tapytas augaliniu motyvu (foto 42:inv. Nr.54). Radinys datuojamas XVII – XVII a. II puse.

Žvalgomujų tyrimų metu surasti 3 fragmentai kiliminio plokštinio koklio, puošto augaliniu iškiliu ornamentu, padengto žalia glazūra (Inv. Nr. 51)(foto Nr.43). Koklis datuotinas XVII a.

Kv. A2, 30-40 cm gylyje surasti spėjamų interjero puošybinių detalių – šlifuoto žallo marmuro-fragmentai (Inv. Nr. 59, 60)(foto Nr. 39). Taip pat surinkti 3 patinuoto stiklo fragmentai (Inv. Nr.56, 57)(foto Nr.40).

Atsitiktinai surastas korodavęs varinis šilingas, preliminariai datuotas XVIII a. vid. – II puse⁸ (foto Nr. 41, inv. Nr. 52).

Ekspedicijos metu, apsilankęs neprisistatęs „senienų mègėjas“, informavo, kad dvarvietės aikštélėje, prieš keletą metų su metalo detektoriumi yra suradęs apie 20 vienetų Jono Kazimiero šilingų ir perlmutrinių kriauklių fragmentų.

Pagal archeologinių žvalgomujų tyrimų metu surinktus duomenis, Vainežerio parko PR kampe esanti dvarvietė ankstyvesnė, datuotina XVII - XVIII a. Siūlau ši naujai aptiktą objektą įtraukti į Kultūros paveldo registrą.

---

⁸ Dėl radinių datavimo buvo konsultuojamas su LII Miestų skyriaus darbuotoju, dr.L. Kvizikevičiumi.

IŠVADOS

2006 metų Vainežerio buvusios dvaro sodybos teritorijoje buvo ištirtas 258 m² plotas. Dvaro rūmų pastatas orientuotas 22° ŠR-PV kryptimi. Tyrimų metu nustatyta, kad pagrindinė rūmų pastato dalis- stačiakampio formos, 11x 28m dydžio, su dviem flygeliais.

Tyrimų metu atidengti dviejų pagrindinio rūmų pastato flygeliai (10x9m dydžio) ir juos jungianti stačiakampio formos pastato dalies išorinė siena. Rūmų fligeliuose, kiekviename iš jų, aptiktos 3 patalpos- du rūsiai ir pirmojo aukšto patalpos. Rūmų rūsiai pereinami, juose fiksuotos nišos, langų ir durų angos.

Tirtoje teritorijoje, daugiausia rūsiuose surinkta nemažai radinių, kurie gali būti datuojami XIX- XX a. Tai buitinės keramikos fragmentai, interjero detalės, stikliniai buteliai, stalo įrankiai, dekoro elementai, šovinių liekanos.

Archeologinių žvalgomujų tyrimų Vainežerio parko teritorijoje metu, nustatyta, jog R Vainežerio ežero krante, PR parko kampe buvusi dvarvietė datuotina XVII –XVIII a. Siūlau ši naujai aptiktą objektą įtraukti į Kultūros paveldo registrą.

Archeologė

Elena Pranckėnaitė

RADINIŲ SARAŠAS

LENTELĖ NR.1

VAINEŽERIO BUV. DVARO SODYBOS

BUITINĖ KERAMIKA*

Eil. Nr.	Inv. Nr.	Vieta	Kvadratas	Gylis cm	Radininko kiekis	Indo rūšis	Dalis	Technika	Profilis	Paviršius		Ornamentika		Glazūra		Priemašos		Spalva		Pastabos		
										Išorė	Vidus	Ornamentas	Vieta	Spalva	Vieta	Dydis	Storis (mm)	Išorė	Vidus			
1.	27.	Rūsys	Deš. flygelis	40-150	1	Puodynė	pr.	ž.		I.	I.			žalia	vid.	min.		6	juoda	žalia		
2.	28.	Rūsys	Deš. flygelis	40-150	1	Puodynė	pk.	ž.	palenktas išorėn	I.	I.			ruda	vid., iš.	min.		4	ruda	balta		
3.	29.	Rūsys	Deš. flygelis	40-150	1	Lékštė	k.	ž.		I.	I.			ruda	vid., iš.	min.		5	ruda	ruda		
4.	30.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	puodas	pk.	ž.	palenktas išorėn	ranteliai	I.			gelsva	vid.	min.		8	ruda	gelsva		
5.	31.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	puodas	sn.	ž.		I.	I.			žalsva	vid.	min.		7	ruda	žalsva		
6.	32.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	puodas	sn.	ž.		I.	I.			ruda	vid.	min.		6	ruda	ruda		
7.	33.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	puodynė (?)	as.	ž.		I.	I.				vid.	min.		9	ruda	ruda		
8.	34.	Rūsys	Deš. flygelis	40-150	1	puodynė	pk.	ž.	palenktas išorėn	I.	I.			ruda	iš., pk.	min.		7	ruda	ruda		
9.	35.	Rūsys	Deš. flygelis	40-150	1	puodynė	pk.	ž.	palenktas išorėn	I.	I.				min.			7	ruda	ruda		
10.	36.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	puodynė	pk.	ž.	palenktas išorėn	I.	I.			geltona	vid.	min.		5	ruda	geltona		
11.	37.	Rūsys	Deš. flygelis	40-150	1	puodas	sn.	ž.		I.	I.				vid.	min.		6	ruda	pilka		
12-13.	38.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	2	Lékštė	pk.	ž.		I.	I.				vid.	min.		5	juoda	juoda		
14.	39.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	puodas	dg.	ž.(?)		I.	I.				vid.	min.		8	ruda	ruda		
15-18.	40.	Rūsys	Deš. flygelis	40-150	4	dubuo	sn. ir dg.	ž.(?)	tiesus	I.	I.				vid.	min.	stamb.	12	ruda/pilka	ruda/pilka		
19.	41.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	puodas	pk.	ž.(?)	tiesus	I.	I.				vid.	min.	stamb.	11	pilka	pilka		
20-21.	42.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	2	puodynė	pk. ir sn.	ž.	tiesus	I.	I.			žalia	vid.	min.		6	juoda	žalia		
22-28.	43.	Rūsys	Deš. flygelis	40-150	7	ąsotis?	dg. su sn., as.	ž.		I.	I.			tamsiai ruda	iš., vid.	min.		4, dg. - 6	tamsiai ruda	ruda		
29.	44.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	dubenėlis?	dg. su sn.	ž.		I.	I.				vid.	min.	vid.stamb.	8, dg. - 5	ruda	pilka		
30.	45.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	puodas	sn.	ž.		I.	I.			juoda/žalia	išorė	min.		7	žalia/juoda	juoda		
31.	46.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	1	butelis	dg.	ž.		I.	I.			šv.ruda	išorė	min.		12	šv.ruda	balta		
32-38	47.	Rūsys	kair.flygelis	40-150	9	butelis		ž.		I.	I.	užrašas apskritime- <...>SSER EMSER KR<...>, dugnelio skersmuo - 79 mm,	sn.	ruda	išorė, vid.	min.			6	ruda	ruda	
61.		Rūsys	Deš. flygelis	40-150	1	dubuo?	pk.	ž.	palenktas išorėn						vid.	min.		9	ruda	ruda		

* Radinių numeracija tėsiama nuo 2003 m. žvalgomųjų archeologijos tyrimų

LETELĖ NR.2

VAINĘZERIO BUV. DVARO SODYBOS
DIRBINIAI (METALO, STIKLO)

Eilės Nr.	Inv. Nr.	Vietė	Kvadratas	Gylis (cm)	Radiinių kiekis	Dirbinio pavadinimas	Dirbinio dalis	Medžiaga	Dirbinio forma	Ilgis/aukštis(mm)	Plotis/skersmuo(mm)	spalva	Storis	Ornamentas	Pastabos	
39.	48.	deš.flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	k.	stiklas	apvalus	85		35	žalias	4		patinuotas
40.	49.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	k.	stiklas	apvalus	86			bespalvis	4		patinuotas
41.	50.	deš. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	pr.	stiklas	keturbriaunis		dg. keturkampio f. - 65 mm		bespalvis	2	užrašas - 1/20	
42.	51.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	pr.	stiklas	keturbriaunis		dg. stačiakampio f.,86x71mm		t.žalias	2		
43.	52.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	dg.	stiklas	apvalus		igaubtas į vidų		bespalvis	4		
44.	53.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	dg.	stiklas	apvalus			42	t.žalias	5		
45.	54.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	sveikas	stiklas		260	dugnelio skersmuo -77		t.žalias	5		
46.	55.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	sveikas	stiklas		160			62	t.žalias	6	
47.	56.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis ?	sveikas	stiklas	apvalus	164	dugnelio skersmuo -63		t.žalias	9		
48.	57.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	sveikas	stiklas	keturbriaunis	260	dg. keturkampio f. - 65 mm		bespalvis	4	užrašas - 1/20	
49.	58.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	sveikas	stiklas	septynbriaunis	113	dugnelio 25x50		šv.žalias	5		
50.	59.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	rašalinė	sveika	stiklas	keturbriaunis	72	dg. keturkampio f. -35x35		bespalvis	4		
51.	60.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	sveikas be k.	stiklas	apvalus		skersmuo - 84 mm		t.žalias	4		
52.	62.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	sveikas be k.	stiklas	apvalus		skersmuo - 57mm		bespalvis	6		
																butelis užkimštas, jo viduje - apie 30 vienetų šovinių
53.	63.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	sveikas	stiklas	apvalus	195		60	bespalvis	2		
54.	64.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	šaukštasis	sveikas	?		155	galvutės - 31, rankenėlės- 15			2	išgraviruota A raidė	erodavės
55.	65.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	šaukštasis	sveikas	fe		160	galvutės - 40, rankenėlės- 16			3		stipriai erodavės
56.	66.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	stalo įrankis	rankenėlė	fe		130		19		4		stipriai erodavės
57.	67.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	stalo įrankis	rankenėlė	aluminis		70		22		4	augalinis motyvas	
58.	68.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	krosnies durelės	visos	fe	stačiakampio	280		160		70	augalinis ornamentas	korodavės
59.	69.	deš.flygelis	rūsys	40-150	1	lango grotos	visos	fe	stačiakampio	560		300		70		
60.	70.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	pasaga žirgo	visa	fe	puslankė	225		170		20		korodavusi
61.	71.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	pasaga žirgo	visa	fe	puslankė	170		155		20		korodavusi
62.	72.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	pasaga žirgo	visa	fe	puslankė	135		130		8		įsilikę 6 vinutės
63.	73.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	durų vyris, apkalas	dalis	fe	?	430		190		5		?????
64.	74.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	durų vyris, apkalas	visas	fe	?	120		190		4		?????
65.	75.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	vinis	visas	fe		190	keturkampio pjūvio 5mm			5		
66.	76.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	krosnies durelės?	visas	fe	stačiakampio	250		210		3		
67.	77.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	balno apkaučias?	visas	fe	puslankio	250		340		5		
68.	78.	kair. flygelis	rūsys	40-150	1	butelis	visas	stiklas	apvalus	350	dugnelio skersmuo - 75		rudas	4		
83.		kair. flygelis	rūsys	40-150	1	dekoratyvinė detalė	visas	vario lydinys								
84.		deš.flygelis	latakas	40-150	1	tinklo pasvaras	visas	molinis	dvigubo kūgio	30		40	šv.ruda	31		
85.		deš.flygelis	rūsys	40-150	1	monetos ruošinys?	visas	vario lydinys	apskritimo			25		1,5		

LENTELĖ NR.3

VAINEŽERIO BUV. DVARO SODYBOS

PLOKŠTINIAI KOKLIAI

Eilės Nr.	Inv.Nr.	Vieta	Kvadratas	Gylis (m)	Radianų kiekis	Koklio rūšys	Koklio dalis	Storis (mm)	Aukštis(mm)	Plotis (mm)	Glazūra	Ornamentas	Pastabos
69.	79.	dešinysis flygelis	rūsys	40-150	1	sieninis	kampus	29	116	86	žalia	augalinis	
70 - 71.	80.	dešinysis flygelis	rūsys	40-150	2	karnizinis?	fragmentas	10	122	87	balta	augalinis	
72 - 73.	81.	dešinysis flygelis	rūsys	40-150	2	sieninis	kampus	19	50	60	žalia	neornamentuotas	
74.	82.	dešinysis flygelis	rūsys	40-150	1	sieninis	kampus	16	96	92	ruda/žalia	neornamentuotas	

LENTELĖ NR.4

VAINEŽERIO SENOJI DVARVIETĖ

BUITINĖ KERAMIKA

Eil.Nr.	Inv.Nr.	Vieta	Kvadratas	Gylis cm	Radinų kiekis	Indo rūšis	Dalis	Technika	Profilis	Paviršius	Ornamentika		Glazūra	Priemaišos	Fragmento dydis (mm)	Spalva		Pastabos		
											Ornamentas/glazūra	Vieta				išorė	vidus			
1.	1.	P1	A3	50-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	7	86	52 pilka	pilka
2.	2.	P1	A3	50-80	1	puodas	pk.	ž.	s	I.	I.				min.	sm.v.	7	51	52 pilka	ruda
3.	3.	P1	A3	50-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	9	34	44 šv.ruda	ruda
4.	4.	P1	A3	50-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	8	56	59 ruda	ruda
5.	5.	P1	A3	50-80	1	puodas	pk.	ž.	s	I.	I.				min.	sm.v.	11	71	92 ruda	ruda
6.	6.	P1	A5	60	1	puodas	sn.	ž.	aptr.	I.					min.	sm.v.	9	37	52 ruda	ruda
7.	7.	P1	A6	60	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	7	42	43 pilka	pilka
8.	8.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	7	57	63 pilka	ruda
9.	9.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	9	68	57 pilka	ruda
10.	10.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	7	42	45 pilka	ruda
11.	11.	P1	A7	60-80	1	puodas	pr.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	7	69	42 ruda	ruda
12.	12.	P1	A9	40	1	puodas	pk.	ž.	i	I.	horizontalios lin.	viršus			min.	sm.v.	6	57	54 šv.ruda	pilka
13.	13.	P1	A9	40	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.			išorė	šv.ruda/žalia	min.	sm.v.	7	39	52 šv.ruda	ruda
14.	14.	P1	A9	40	1	puodynė	as.		I.	I.			išorė	šv.žalia	min.	sm.v.	10	55	14 šv.ruda	šv.ruda
15.	15.	P1	A6	60-80	1	puodas	pk.	ž.	i	I.	I.				min.	sm.v.	7	63	42 šv.ruda	ruda
16.	16.	P1	A6	60-80	1	puodas	pk.	ž.	c	I.	I.				min.	sm.v.	7	47	44 ruda	šv.ruda
17.	17.	P1	A6	60-80	1	puodas	pk.	ž.	i	I.	I.	bangelės	viršus		min.	sm.v.	9	56	44 ruda	juoda
18.	18.	P1	A6	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.	bangelės	viršus			min.	sm.v.	9	30	36 ruda	ruda
19.	19.	P1	A9	50	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	8	44	56 pilka	pilka
20.	20.	P1	A9	50	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	9	33	43 ruda	pilka
21.	21.	P1	A9	50-60	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	6	52	44 ruda	ruda
22.	22.	P1	A9	50-60	1	puodas	sn.	ž.	I.	aptr.					min.	sm.v.	9	32	57 pilka	ruda
23-24	23.	P1	A9	50-60	2	puodas	dg.	ž.	I.	I.					min.	sm.v.	9		80 ruda	ruda

25-26.	24.	P1	A7	60-80	2	puodas	dg.	ž.	I.	I.		ruda	min.	sm.v.	7		75	ruda	ruda			
27.	25.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.			min.	sm.v.	6	33	60	pilka	juoda			
28.	26.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.			min.	sm.v.	4	54	57	ruda	ruda			
29.	27.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.			min.	sm.v.	9	60	44	ruda	pilka			
30.	28.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.			min.	sm.v.	7	57	49	ruda	ruda			
31.	29.	P1	A4	70-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.			min.	sm.v.	7	59	59	pilka	ruda			
32.	30.	P1	A4	70-80	1	puodas	pk.	ž.	s	I.	I.		min.	sm.v.	7	38	39	pilka	pilka			
33.	31.	P1	A4	70-80	1	puodas	pk.	ž.	i	I.	I.	reljefinė bangelė		min.	sm.v.	7	45	56	šv.ruda	šv.ruda		
34.	32.	P1	A2	20-30	1	puodas	pk.	ž.	s	I.	I.			min.	v.	10	51	24	juoda	juoda		
35.	33.	P1	A2	20-30	1	puodas	pk.	ž.	i	I.	I.			min.	sm.v.	7	32	41	pilka	pilka		
36.	34.	P1	A2	20-30	1	puodas	dg.	ž.	I.	I.		geltona	min.	sm.v.	7		61	šv.ruda	šv.ruda			
37.	35.	P1	A5	20-30	1	puodas	pk.	ž.	i	I.	I.			min.	sm.v.	7	26	67	ruda	ruda		
38.	36.	P1	A4	60-70	1	puodas	pk.	ž.	s	I.	I.		vidus	žalsva	min.	sm.	4	52	46	šv.ruda	šv.ruda	
39.	37.	P1	A3	50-60	1	puodas	pk.	ž.	i	I.	I.			min.	sm.v.	6	38	43	ruda	ruda		
40.	38.	P1	A3	50-60	1	puodas	pk.	ž.	s	I.	I.			min.	sm.v.	8	62	34	pilka	ruda/juoda		
41.	39.	P1	A3	50-60	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.				min.	v.	6	55	44	šv.ruda	šv.ruda		
42.	40.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.	horizontalios lin.	viršus		min.	sm.v.	5	41	47	ruda	šv.ruda		
43.	41.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.				min.	sm.v.	7	42	43	pilka	pilka		
44.	42.	P1	A7	60-80	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.				min.	sm.v.	8	37	40	ruda	ruda		
45.	43.	P1	A6	20-30	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.				min.	sm.v.	10	36	51	pilka	ruda		
46.	44.	P1	A6	20-30	1	puodas	pk.	ž.	i	I.	I.			min.	sm.v.	6,5	46	45	šv.ruda	šv.ruda		
47.	45.	P1	A6	20-30	1	puodas	sn.	ž.	I.	aptr.		ruda	min.	sm.v.	7	42	51	šv.ruda	šv.ruda			
48.	46.	P1	A5	20-30	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.				min.	sm.v.	8	50	38	ruda	pilka		
49.	47.	P1	A5	20-30	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.				min.	sm.v.	4	56	29	ruda	ruda		
50.	48.	P1	A5	20-30	1	puodas	sn.	ž.	aptr.	I.				min.	sm.v.	7	64	39	ruda	ruda		
51.	49.	P1	A3	50-60	1	puodas	sn.	ž.	aptr.	I.				min.	sm.v.	8	35	40	ruda	ruda		
52.	50.	P1	A3	50-60	1	puodas	sn.	ž.	I.	I.				min.	sm.v.	6	30	49	juoda	pilka		
53-54.	53.	P1	A2	30-40	2	lékštė	k.	ž.	gl.	gl.	skydinis herbas, barokinis			min.	sm.	4	67	104	juoda	juoda	XVII a.	
55.	54.	P1	A2	30-40	1	lékštė	k.	ž.			augalinis, tapytas	balta	min.			8	75	104	ruda	daugiaspalvė	XVII a. II pusė, dekoratyvinė lékštė, kalkinis fajansas	

LENTELĖ Nr.5

VAINEŽERIO SENOJI DVARVIETĖ

DIRBINIAI (METALO, STIKLO, AKMENS)

Eilės Nr.	Inv. Nr.	Vietė	Kvadratas	Gylis (m)	Radiančių kiekis	Dirbinio pavadinimas	Dirbinio dalis	Medžiaga	Dirbinio forma	Ilgis/aukštis(mm)	Plotis/skersmuo(mm)	Spalva	Storis	Ornamentas	Pastabos
56.	52.	P1	A4	20-30	1	Moneta, šilingas	sveika	varis	apvali	16		1	neaiškus		korodavusi, datuojama XVIII a. vid.-II pusė ?
57.	56.	P1	A2	30-40	1	stiklas	f.	stiklas				5			patinuotas
58.	57.	P1	A2	30-40	1	stiklas	f.	stiklas				3			patinuotas, 2 fragmentai
59.	58.	P1	A3	30-40	1	vinis	galvutė	fe	pailga	18	15				
							kojelė			21	12	5			koroduota
60.	59.	P1	A2	30-40	1	puošybinė detalė, interjero detalė	f.	marmuras		41	42	žalia	7	puošta reljefinėmis linijomis, ranteliais	
61.	60.	P1	A2	30-40	1	puošybinė detalė, interjero detalė	f.	marmuras		76	36	žalia	12		

LENTELĖ NR.6

VAINEŽERIO SENOJI DVARVIETĖ

PLOKŠTINAI KOKLIAI

Eilės Nr.	Inv. Nr.	Vietė	Kvadratas	Gylis (cm)	Radius kiekis	Koklio rūšys	Koklio dalis	Storis (mm)	Aukštis(mm)	Plotis (mm)	Glazūra	Ornamentas	Pastabos
62.	51.	P1	A7	40-50	3	sieninis	kmp.	9	31	101	žalia		
63.							kmp.	9	51	87	žalia	augalinis, kiliminis	XVII .a
64.							f.	11	117	64	žalia	augalinis, kiliminis	
65.	55.	P1	A3	40-50		sieninis	kaklelis	12	59	64	žalia		su skyle

LENTELĖSE NAUDOTŲ SUTRUMPINIMŲ SĄRAŠAS

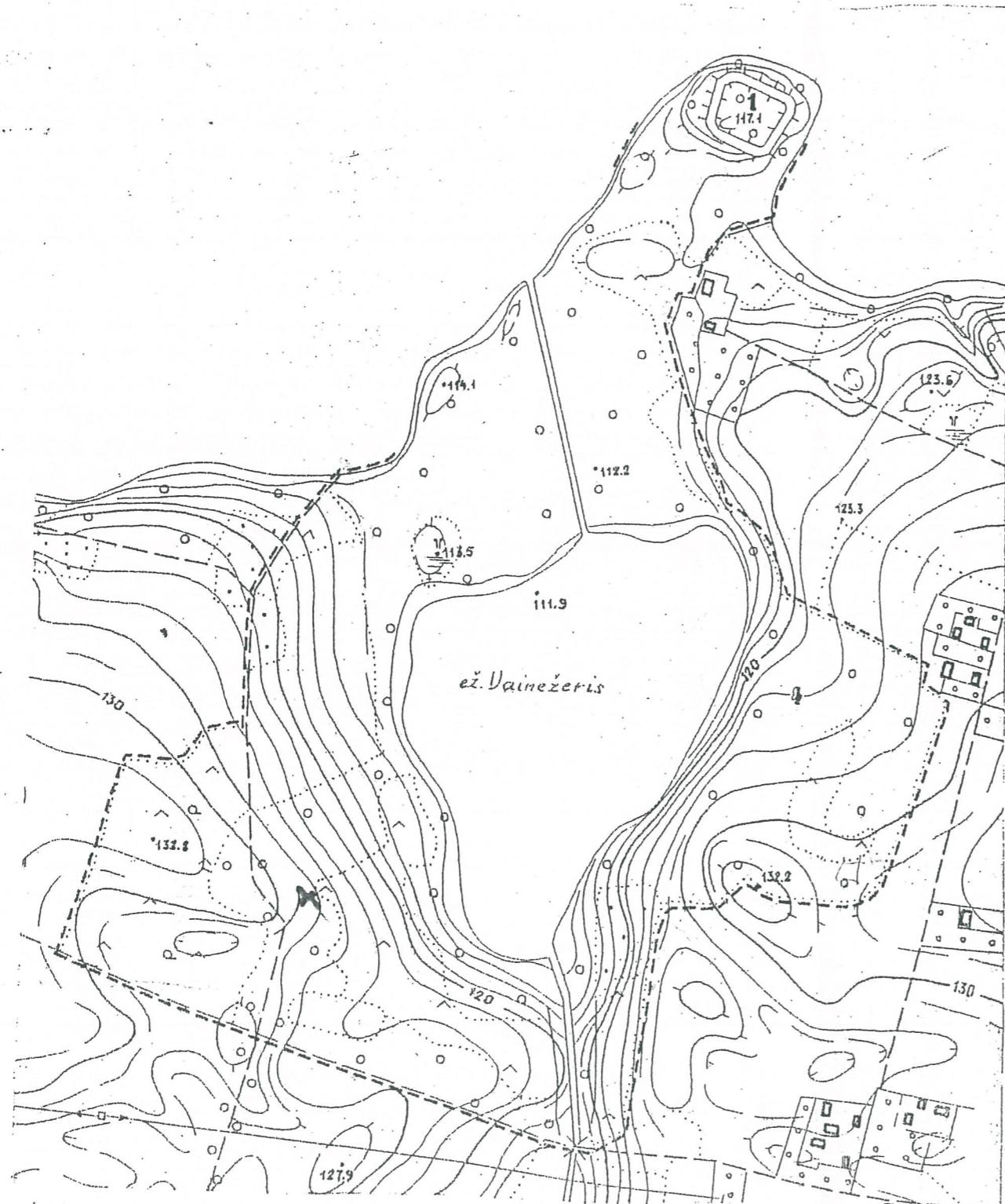
aptr.	aptrupėjus, aptrupėjės
ąs.	Ąselė
deš.	dešinysis
dg.	dugnelis
gl.	glūdinta, glūdintas
iš.	išorinė
k.	kaklelis
kair.	kairysis
kmp.	kampas
l.	lygus, lygi
lin.	linija
min.	mineralinės
Pk.	pakraštėlis
pr.	priedugnis
sm.	smulkus
Sn.	sienelė
šv.	Šviesiai
t.	tamsiai
vid.	vidinė, vidus
vid.	vidutinis, vidutinė
ž.	žiesta
ž.	žiesta

VAINÈZERIO BUVUSIO DVARO PARKO
vietinės reikšmės gamtos paminklo
TERITORIJOS PLANAS

M 1:5000

IP 405 At

Nuorašas
2 priedas prie parko inventorizacijos
1989 m. birželio 1d. akto

EKSPLIKACIJA

Indeksas	Objektas
1	Respublikinės reikšmės archeologijos paminklas (AR-577) - Senoviniai gynibiniai įtvirtinimai, vadinami Okopka.

Sutartiniai ženklai

[---] - parko teritorija

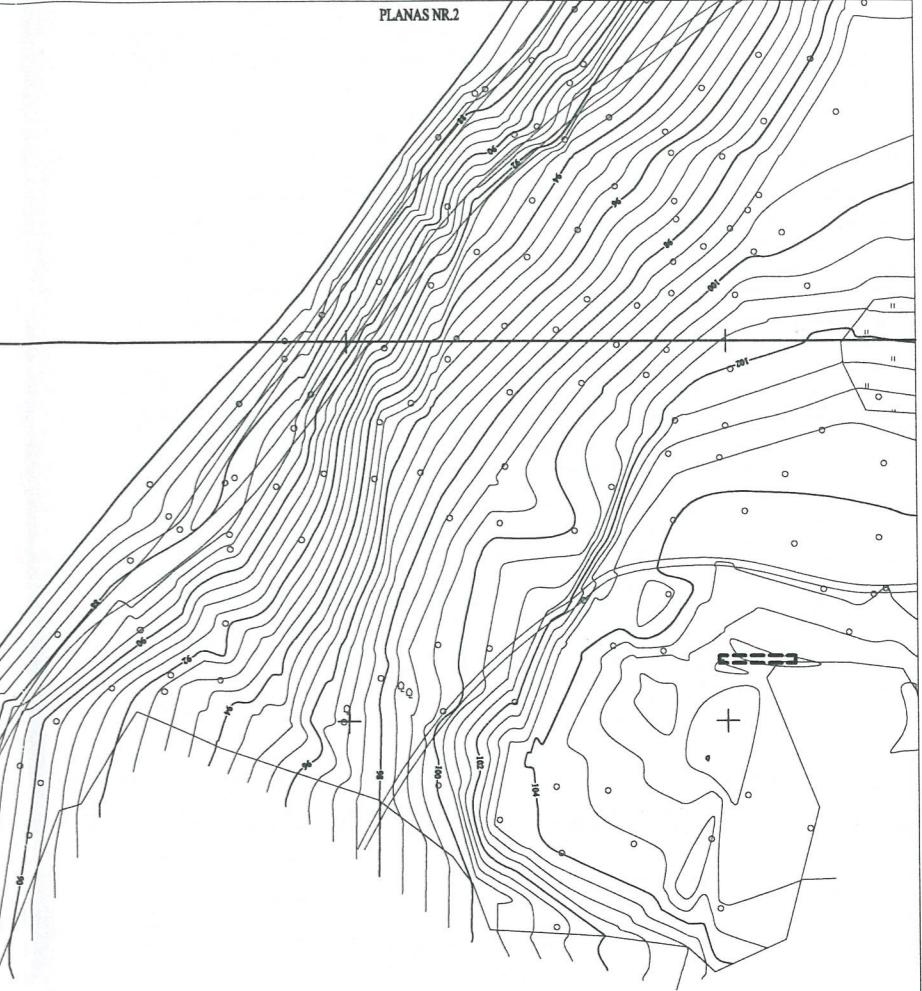
3 - indeksas eksplikacijoje

Sudarė: Respublikinio žemėtvarkos projektavimo instituto I kat. inžinierius (parašas)
A.Gricius

Paminklų restauravimo instituto parkotyrininkas (parašas) K.Labanauskas

Pažymėti: 1. Dabar yra išlikęs
2. Dabar yra išlikęs

Autografas

SUTARTINIAI ŽENKLAI
Ištirtas plotas

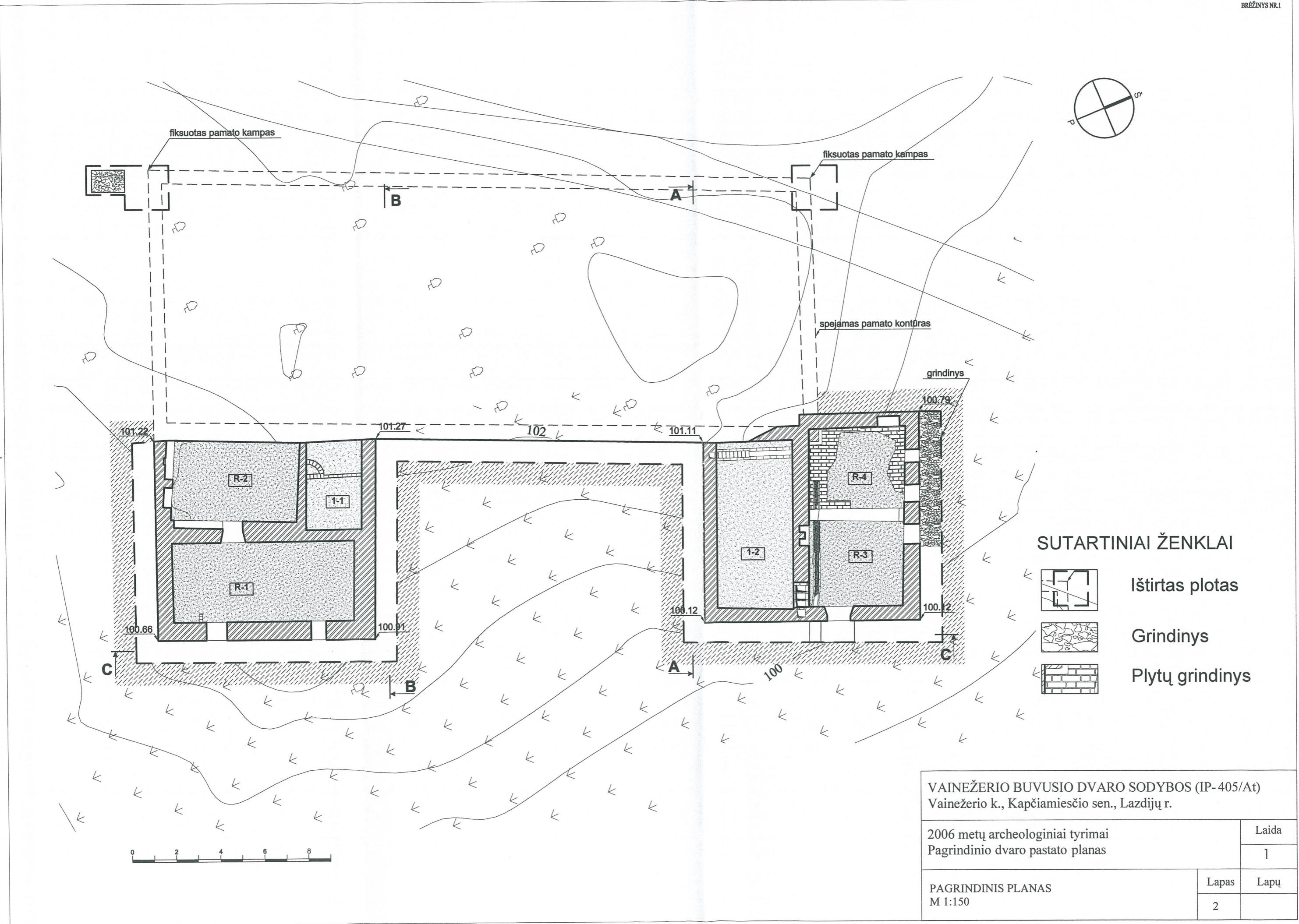
VAINEŽERIO BUVUSIO DVARO SODYBOS (IP-405/At)
Vainežerio k., Kapčiamiesčio sen., Lazdijų r.

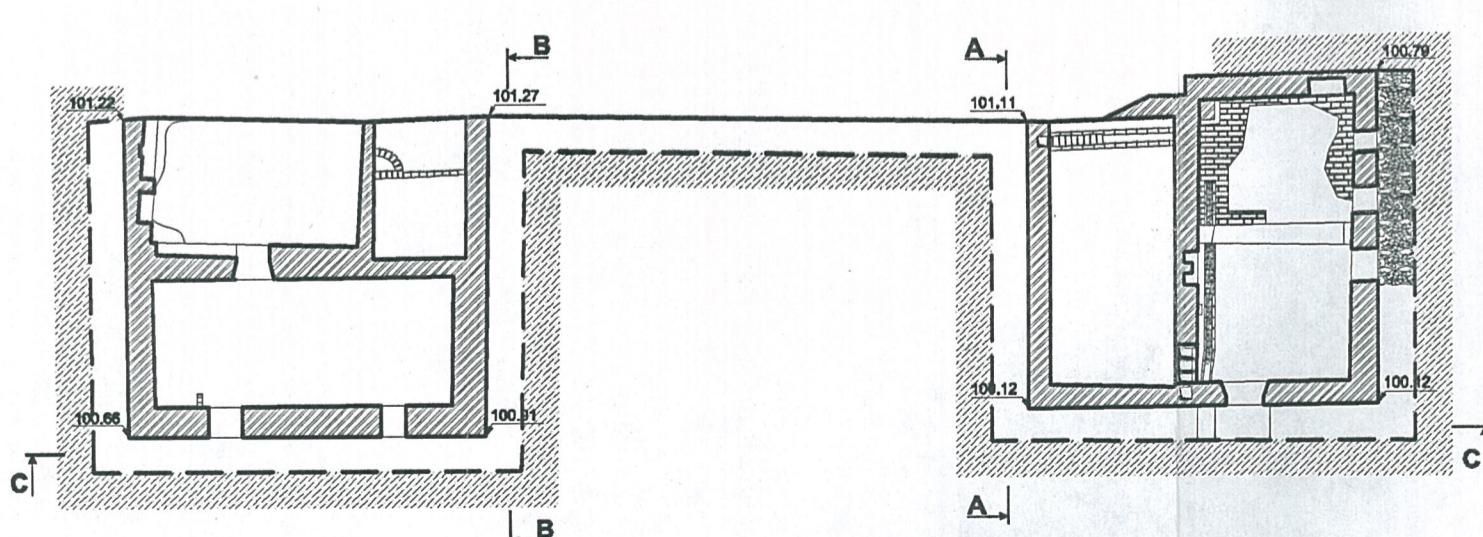
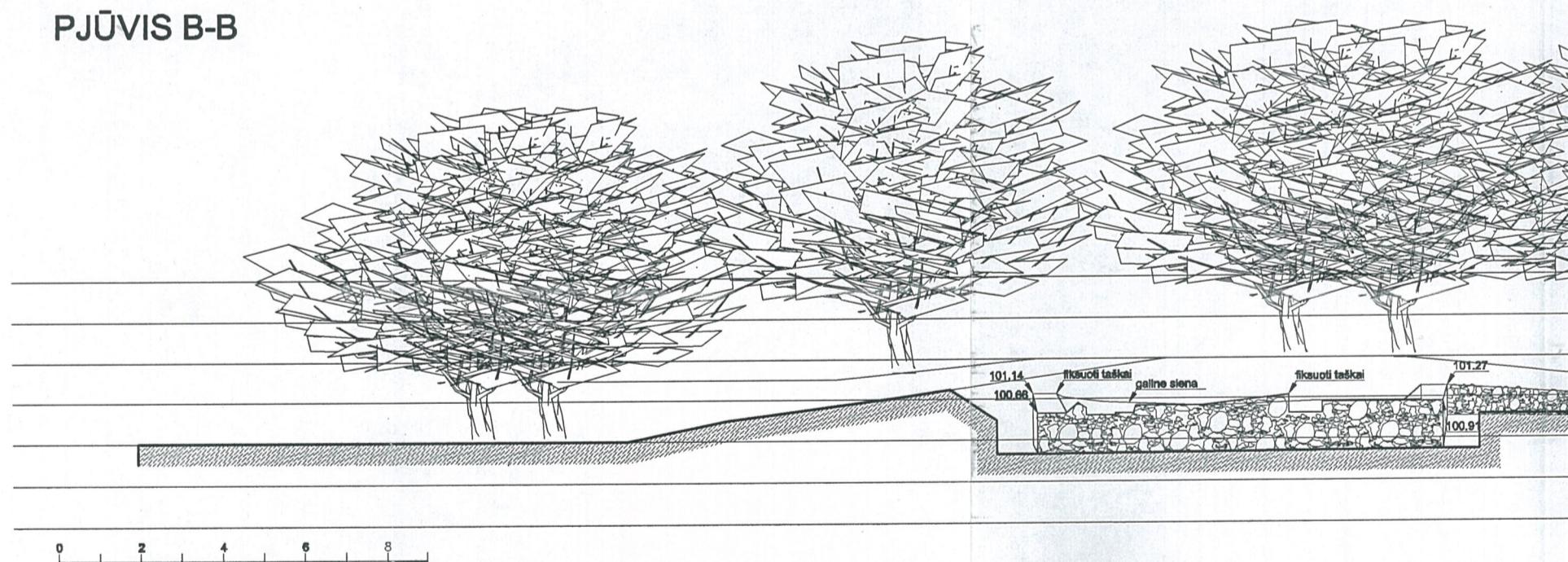
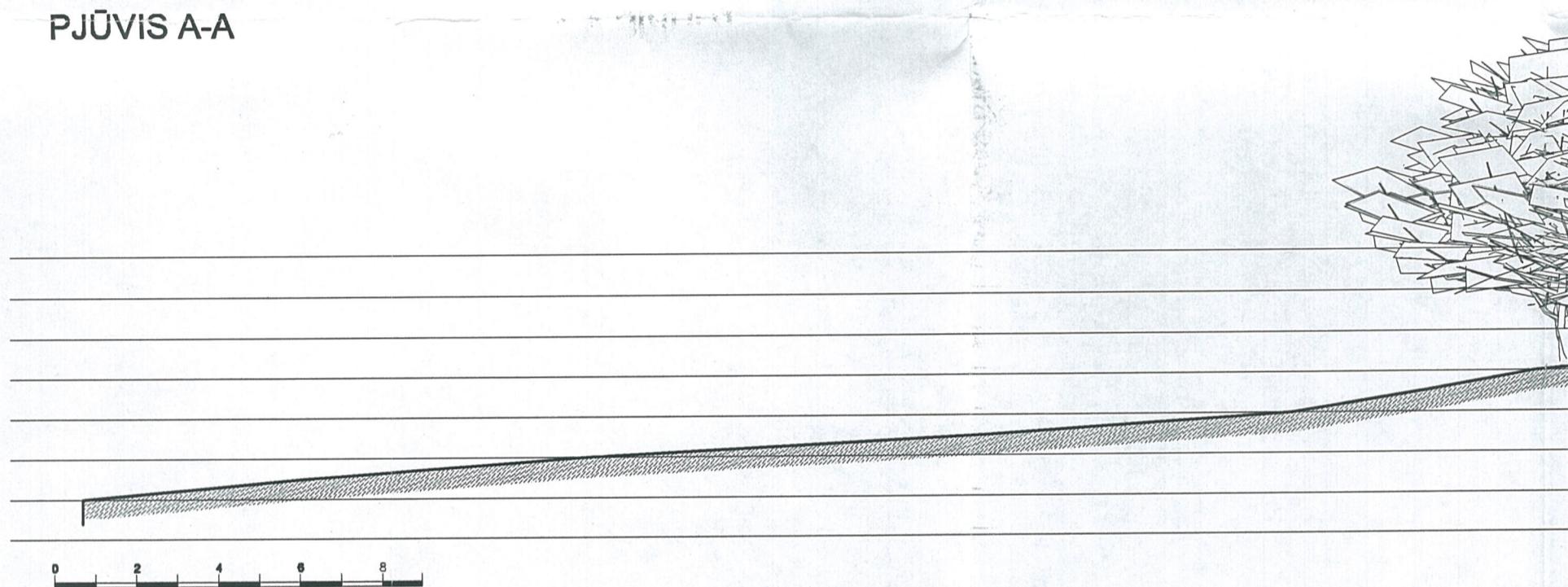
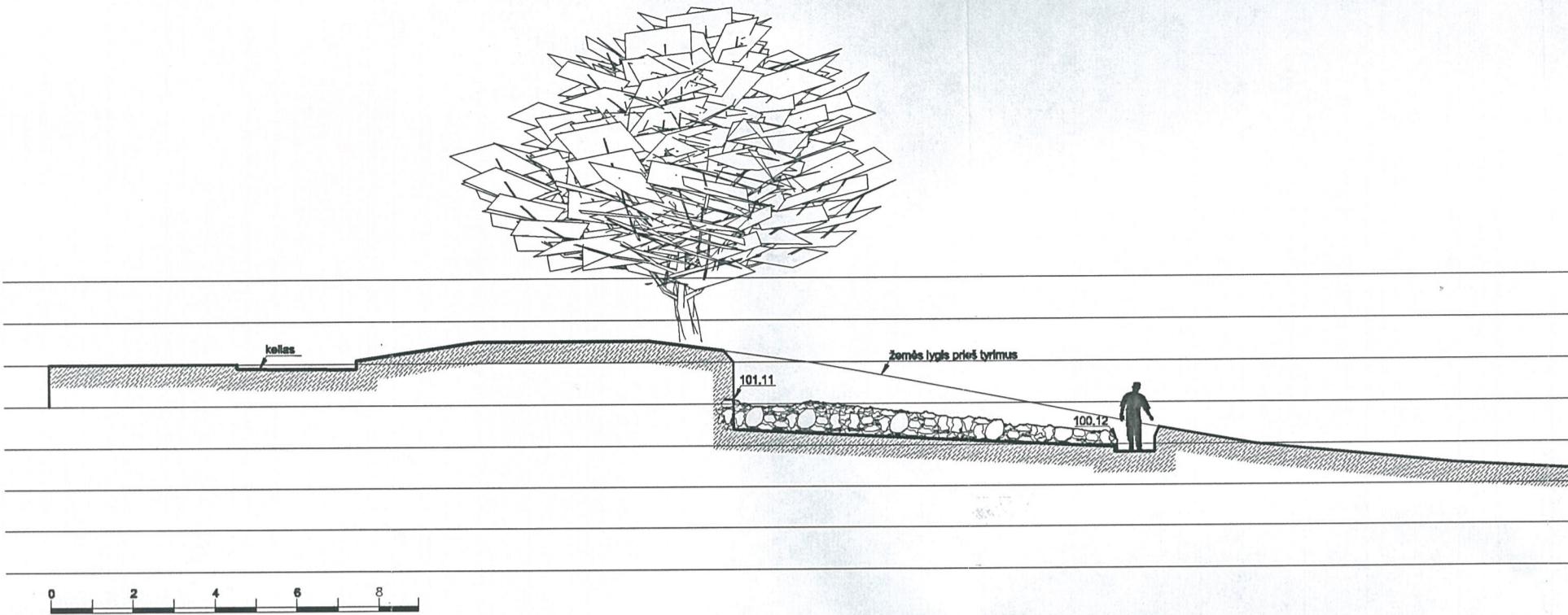
Laida
1

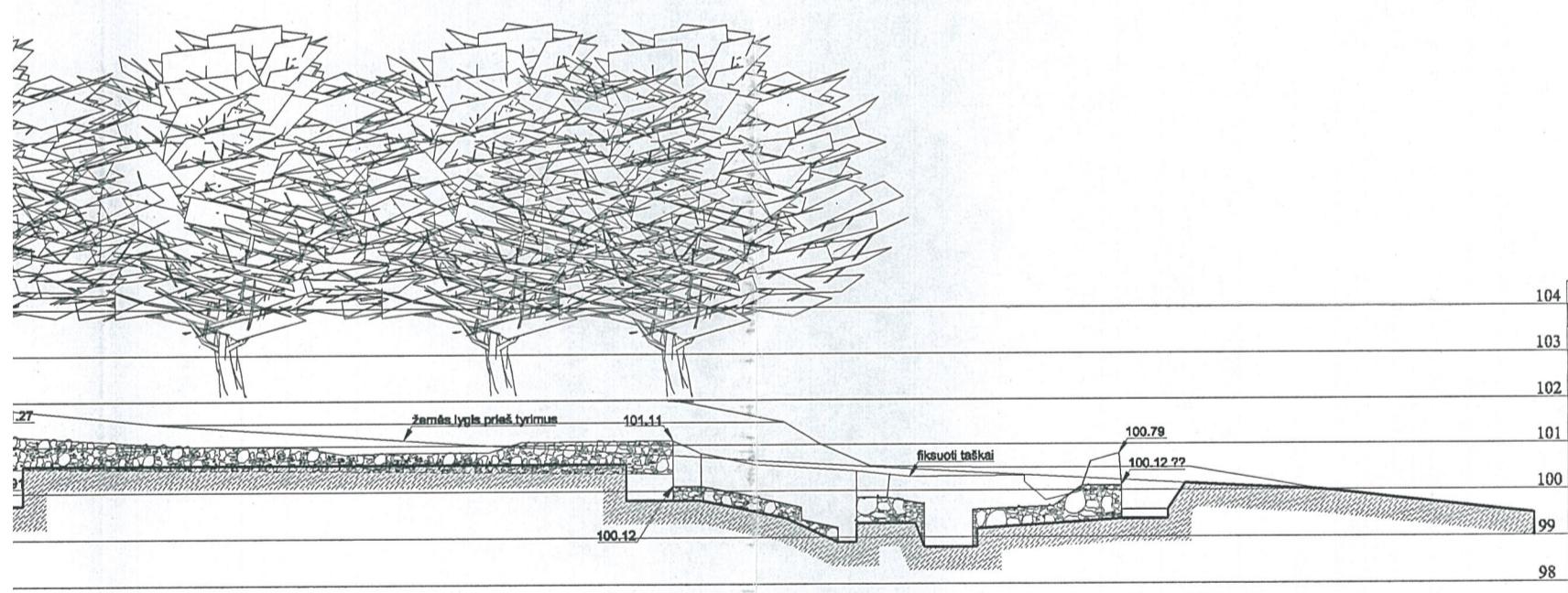
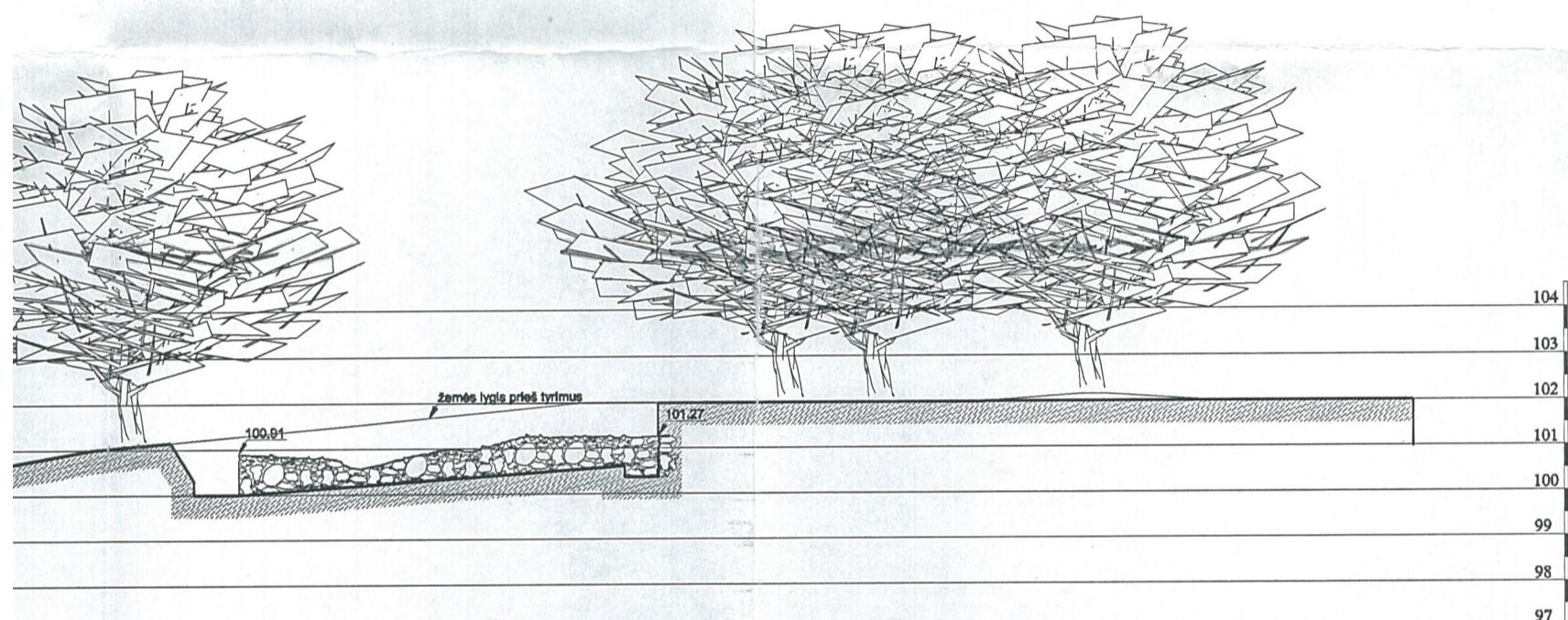
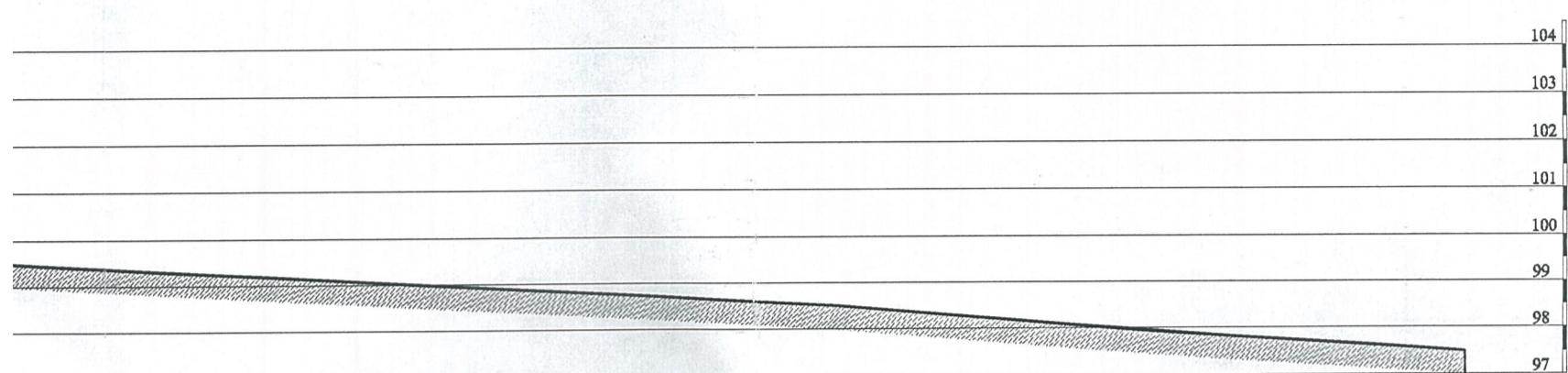
2006 metų archeologiniai tyrimai
Pagrindinio dvaro ir senosios dvarvietės situacijos planas

Lapas	Lapų
1	

SITUACIJOS PLANAS
M 1:1000

SUTARTINIAI ŽENKLAI

Akmens mūras

VAINEŽERIO BUVUSIO DVARO SODYBOS (IP-405/At)
Vainežerio k., Kapčiamiesčio sen., Lazdijų r.

2006 metų archeologiniai tyrimai
Pagrindinio dvaro pastato pamato/sienų pjūviai

Laida

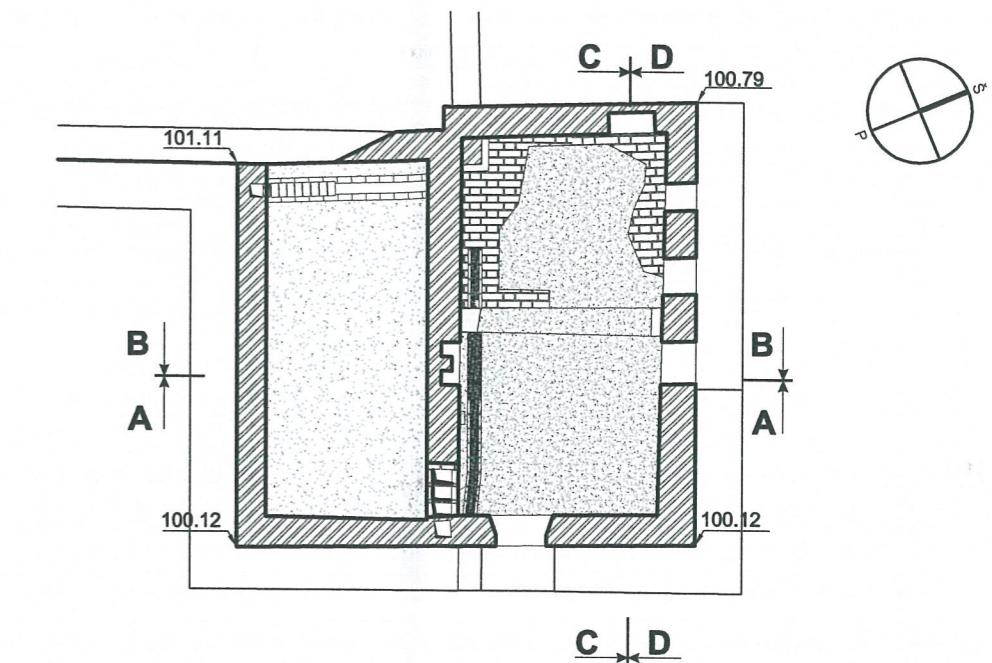
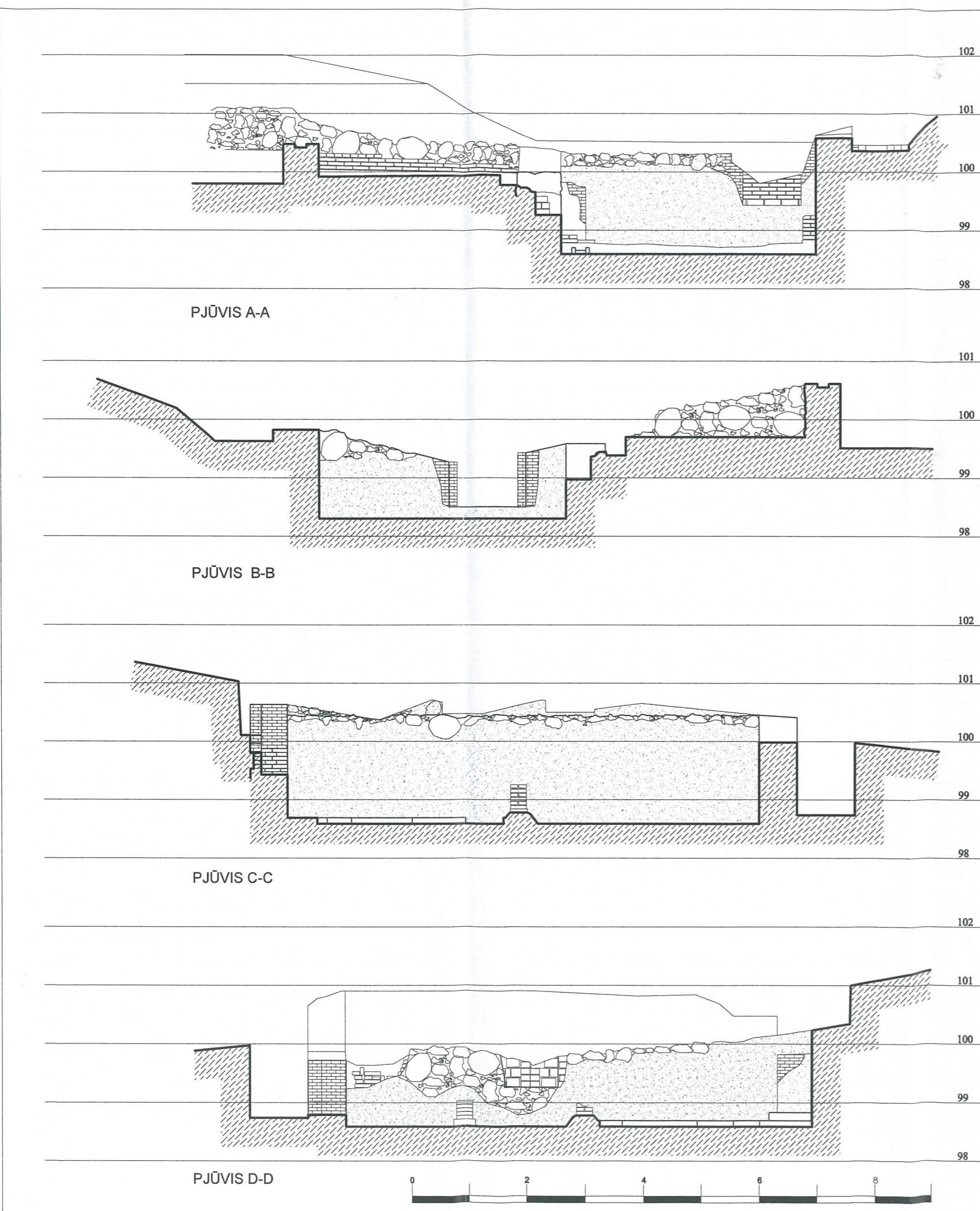
1

PJŪVIAI A-A, B-B, C-C
M 1:150

Lapas

3

Lapų

SUTARTINIAI ŽENKLAI

Tinkas

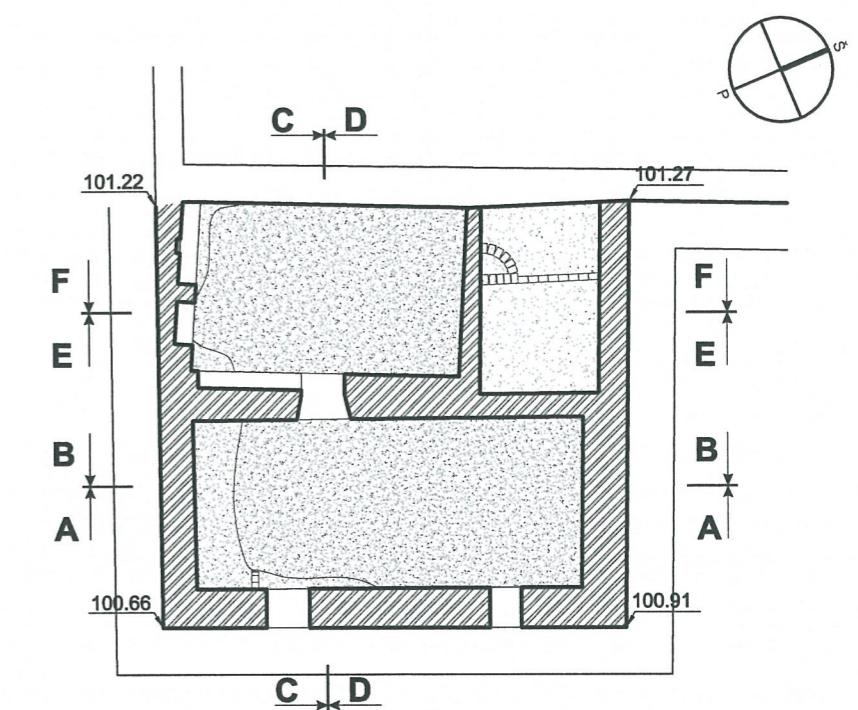
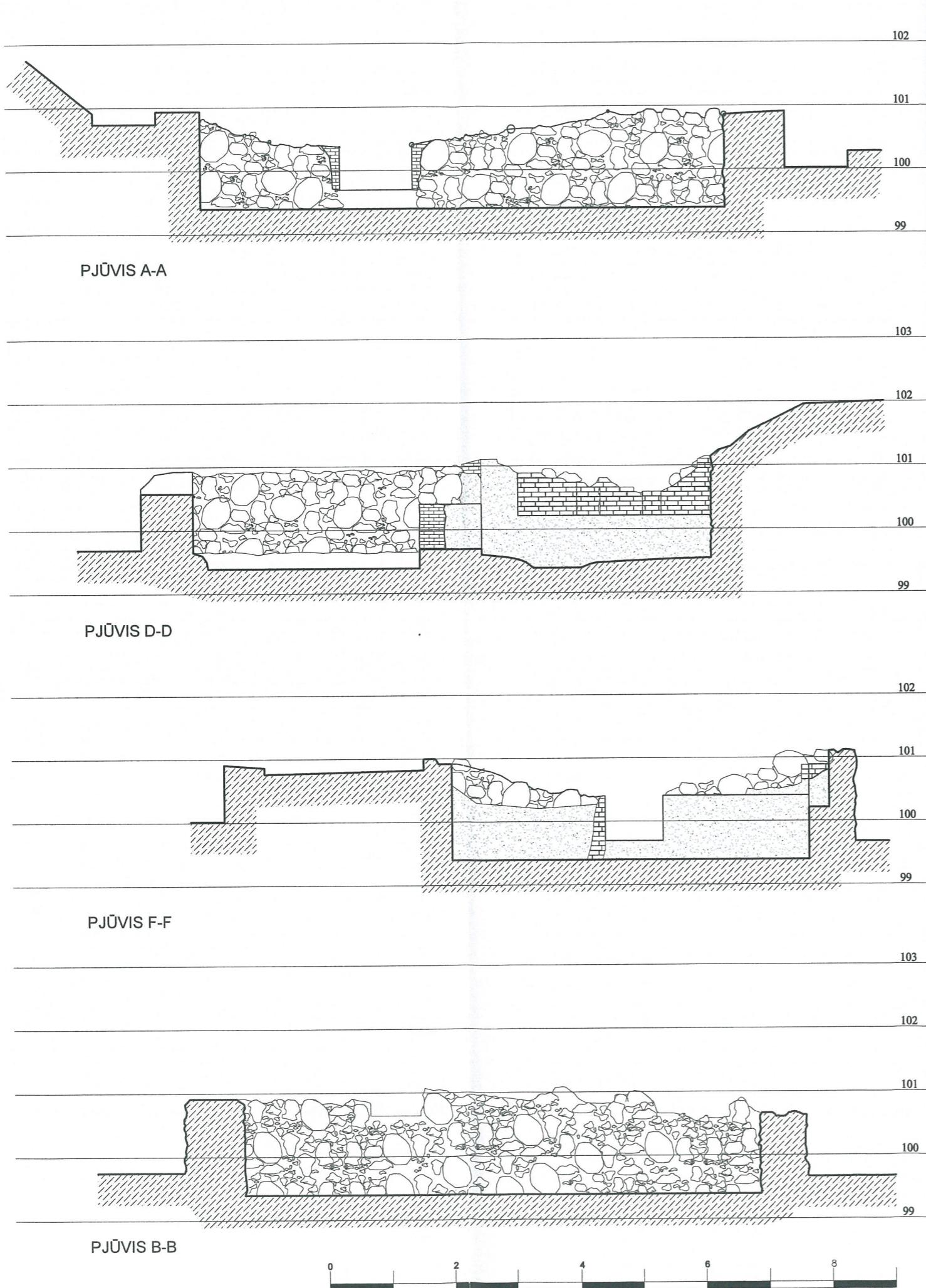
Plytų mūras

Akmens mūras

VAINEŽERIO BUVUSIO DVARO SODYBOS (IP-405/At)
Vainežerio k., Kapčiamiesčio sen., Lazdijų r.

2006 metų archeologiniai tyrimai Pagrindinio dvaro pastato pamato/sienų pjūviai	Laida
	1
PJUVIS A-A, B-B, C-C, D-D m 1:75	Lapas
	4

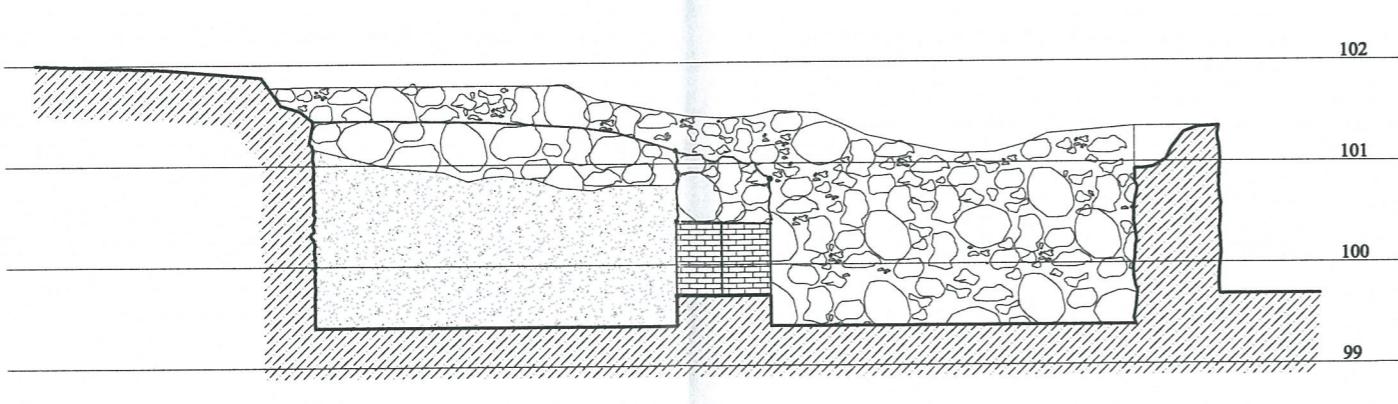

SUTARTINIAI ŽENKLAI

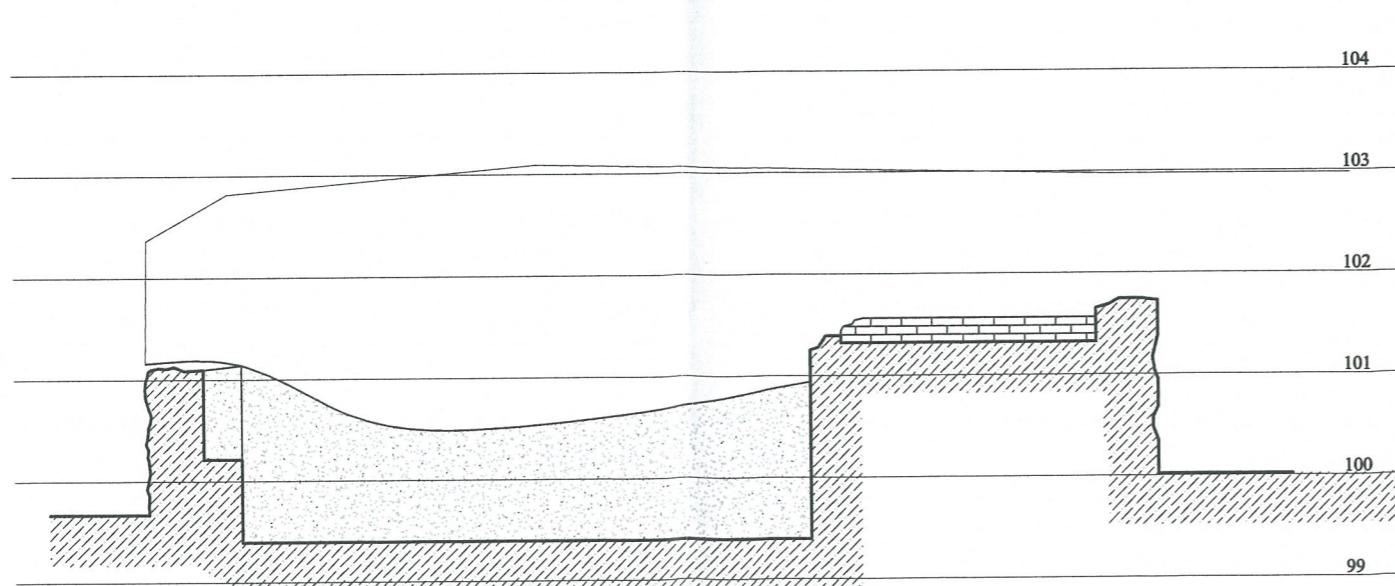
- Tinkas
- Plytų mūras
- Akmens mūras

VAINEŽERIO BUVUSIO DVARO SODYBOS (IP- 405/At)
Vainežerio k., Kapčiamiesčio sen., Lazdijų r.

2006 metų archeologiniai tyrimai Pagrindinio dvaro pastato pamato/sienų pjūviai	Laida 1
PJŪVIS A-A, D-D, F-F, B-B m 1:75	Lapas 5

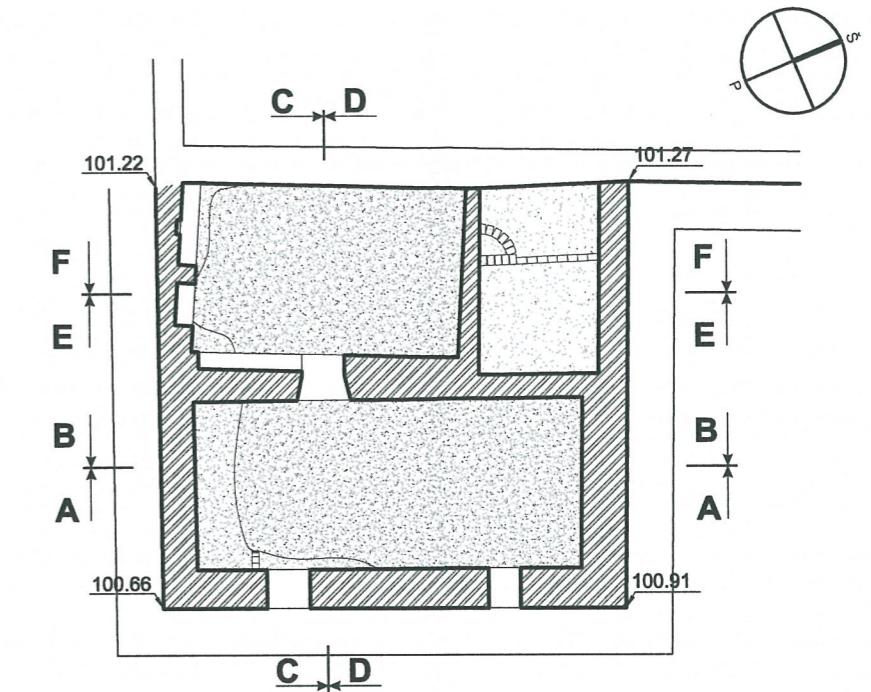

PJŪVIS C-C

PJŪVIS E-E

0 2 4 6 8

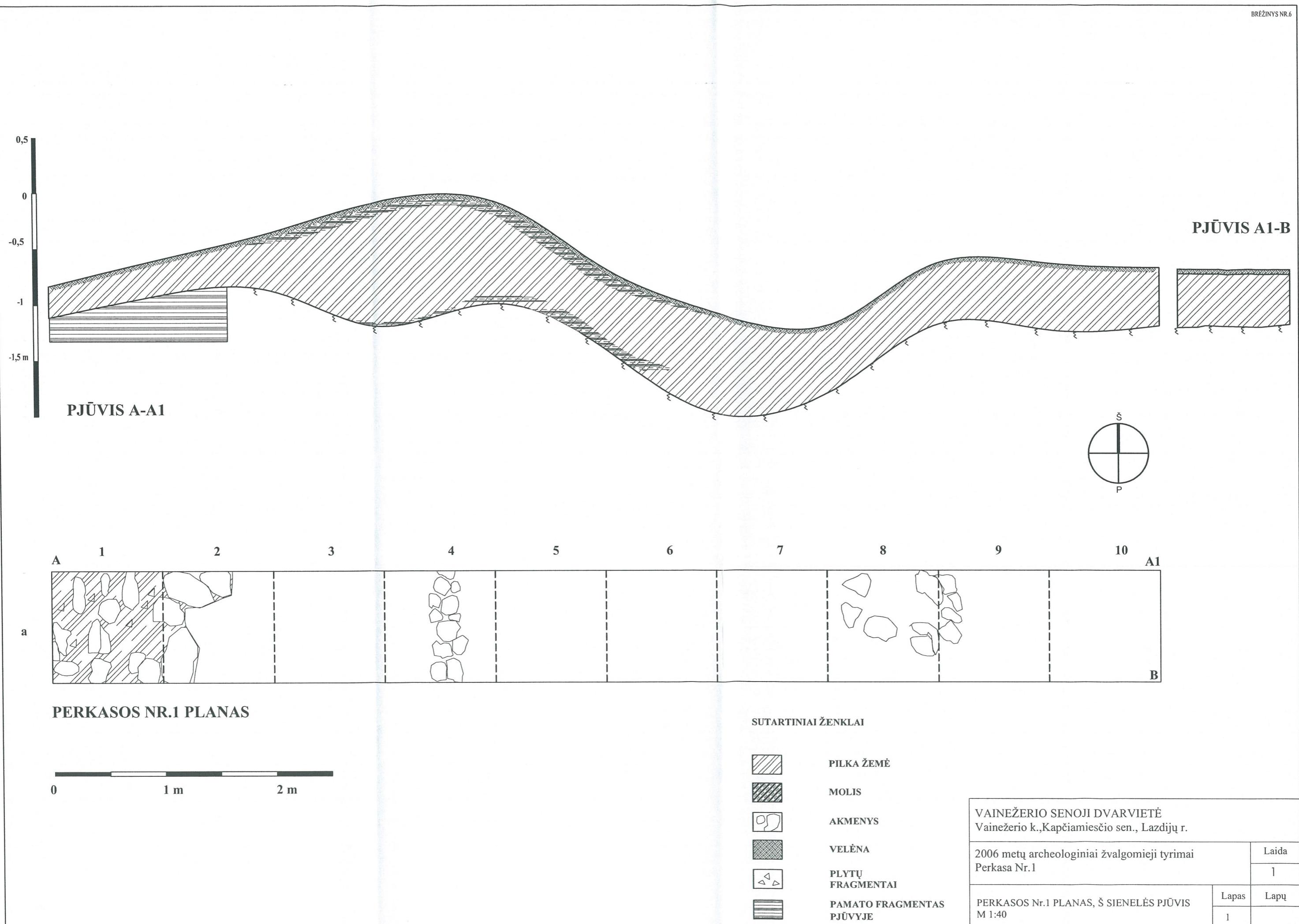

SUTARTINIAI ŽENKLAI

	Tinkas
	Plytų mūras
	Akmens mūras

VAINEŽERIO BUVUSIO DVARO SODYBOS (IP-405/At)
Vainežerio k., Kapčiamiesčio sen., Lazdijų r.

2006 metų archeologiniai tyrimai Pagrindinio dvaro pastato pamato/sienų pjūviai		Laida
		1
PJŪVIS C-C, E-E m 1:75	Lapas	Lapų
	6	

FOTONUOTRAUKŲ SĄRAŠAS

1. Vainežerio ežeras iš viršaus. Z.Baubonio nuotrauka
2. Vainežerio buv. dvaro sodybos atidengti pamatai. Vaizdas iš viršaus. Z. Baubonio nuotrauka
3. Vainežerio buv.dvaro sodybos pamatų vieta prieš tyrimus.Vaizdas iš PR
4. Pamatų fragmentas prieš tyrimus
5. Vainežerio buv.dvaro sodybos kairysis flygelis. Vaizdas iš P
6. Vainežerio buv.dvaro sodybos kairysis flygelis. Vaizdas iš viršaus
7. Vainežerio buv.dvaro sodybos kairysis flygelis, R-2. Vaizdas iš PR
8. Vainežerio buv.dvaro sodybos kairysis flygelis, R-1. Vaizdas iš ŠR
9. Vainežerio buv.dvaro sodybos grindinio liekanos palei dešinijį flygelį.
10. Vainežerio buv.dvaro sodybos kairysis flygelis, R-1, R-2 šiaurinės sienos.
Vaizdas iš P
11. Vainežerio buv.dvaro sodybos dešinysis flygelis. Vaizdas iš viršaus
12. Vainežerio buv.dvaro sodybos dešinysis flygelis. Vaizdas iš PR
13. Vainežerio buv.dvaro sodybos dešinysis flygelis, R4. Vaizdas iš PR
14. Vainežerio buv.dvaro sodybos dešinysis flygelis, R-3 angos sienoje
15. Vainežerio buv.dvaro sodybos dešinysis flygelis, latakas Vaizdas iš PER
16. Vainežerio buv.dvaro sodybos dešinysis flygelis, R4. Vaizdas iš PR
17. Vainežerio buv.dvaro sodybos dešinysis flygelis, 1-2. Vaizdas iš PR
18. Vainežerio buv.dvaro sodybos dešinysis flygelis, 1-2, kanalas sienoje. Vaizdas iš PR
19. Vainežerio buv.dvaro sodybos dešinysis flygelis, 1-2, kanalas. Vaizdas iš ŠV
20. Perkasa Nr.2. Vaizdas iš V
21. Perkasa Nr.2. Vaizdas iš Š
22. Perkasa Nr.3. Vaizdas iš V
23. Senosios dvarvietės vieta. Vaizdas iš P
24. Senosios dvarvietės apsauginys griovys. Vaizdas iš V
25. Senosios dvarvietės perkasa Nr. 1, šiaurinė sienelė, kv.A3-5
26. Senoji Vainežerio dvarvietė, Perkasa Nr.1. Vaizdas iš V
27. Senoji Vainežerio dvarvietė, Perkasa Nr.1. Vaizdas iš V
28. Senoji Vainežerio dvarvietė, Perkasa Nr.1. Vaizdas iš V
29. Senoji Vainežerio dvarvietė, Perkasa Nr.1. Vaizdas iš R
30. Radiniai Inv. Nr.83
31. Radiniai Inv. Nr.67, 64, 66, 65
32. Radiniai, šovinių liekanos
33. Radiniai Inv.Nr.79, 80
34. Radiniai Inv. Nr.81, 82
35. Radiniai Inv. Nr. 85, 84
36. Radiniai Inv. Nr. 63
37. Radiniai Inv. Nr. 14, 40, 44, 61
38. Radiniai Inv. Nr.62, 78, 59, 56, 58, 60, 57, 55
39. Radiniai Inv. Nr. 30, 32, 28, 33, 29, 31
40. Radiniai Inv. Nr. 42, 27, 29, 38, 45
41. Radiniai Inv. Nr. 74, 73, 69, 71, 72, 70

42. Radiniai iš senosios dvarvietės Inv. Nr.53
43. Radiniai iš senosios dvarvietės Inv. Nr.60, 59
44. Radiniai iš senosios dvarvietės Inv. Nr.56, 57
45. Radiniai iš senosios dvarvietės Inv. Nr.52, 58
46. Radiniai iš senosios dvarvietės Inv. Nr.55, 54
47. Radiniai iš senosios dvarvietės Inv. Nr.51
48. Radiniai iš senosios dvarvietės Inv. Nr.36, 40, 32, 37, 45, 33, 31, 38
49. Radiniai iš senosios dvarvietės Inv. Nr. 34, 44, 50, 12, 30, 15, 13, 16, 14

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

83

0 5 cm

31

32

33

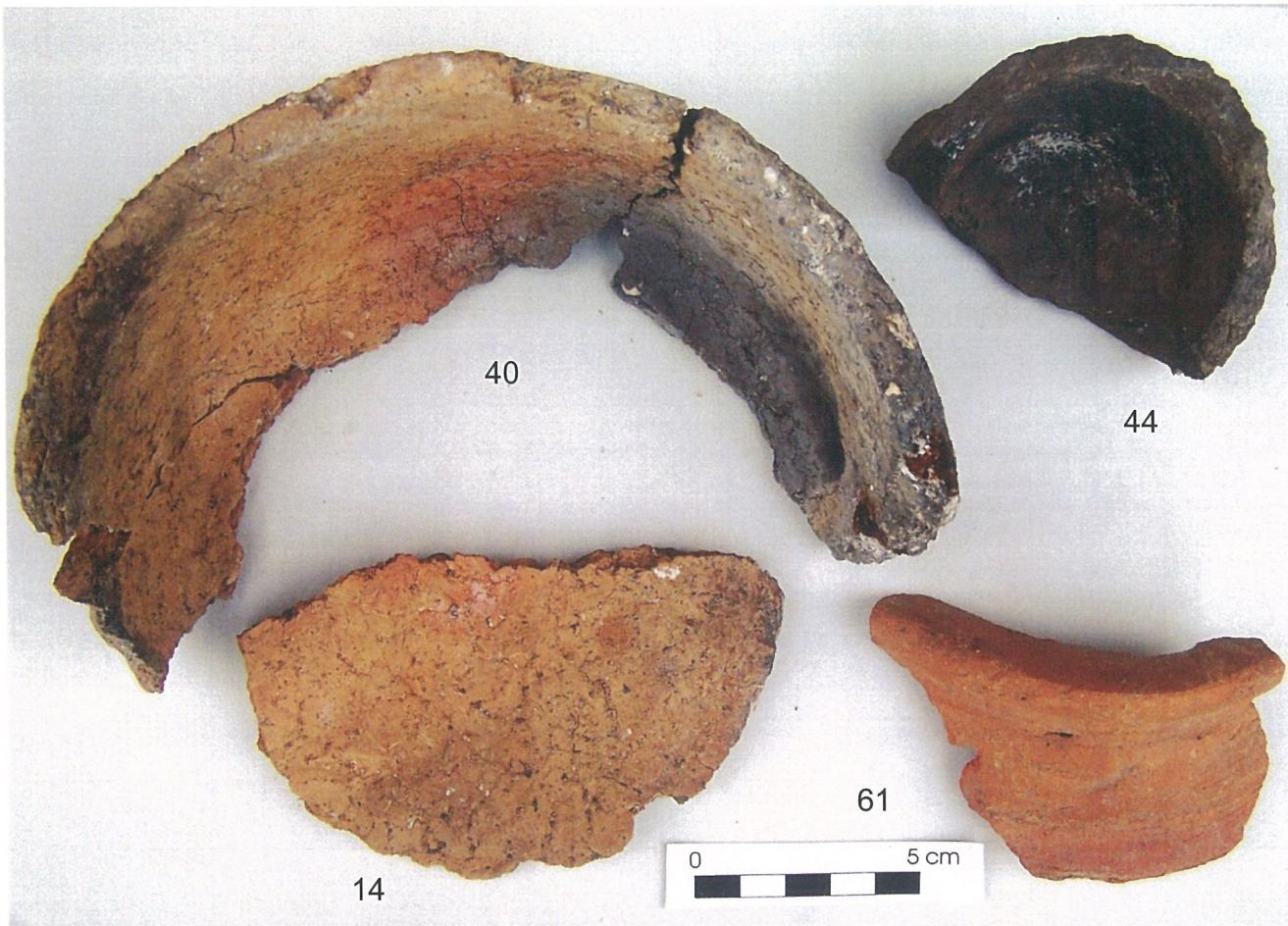
34

35

36

37

38

44

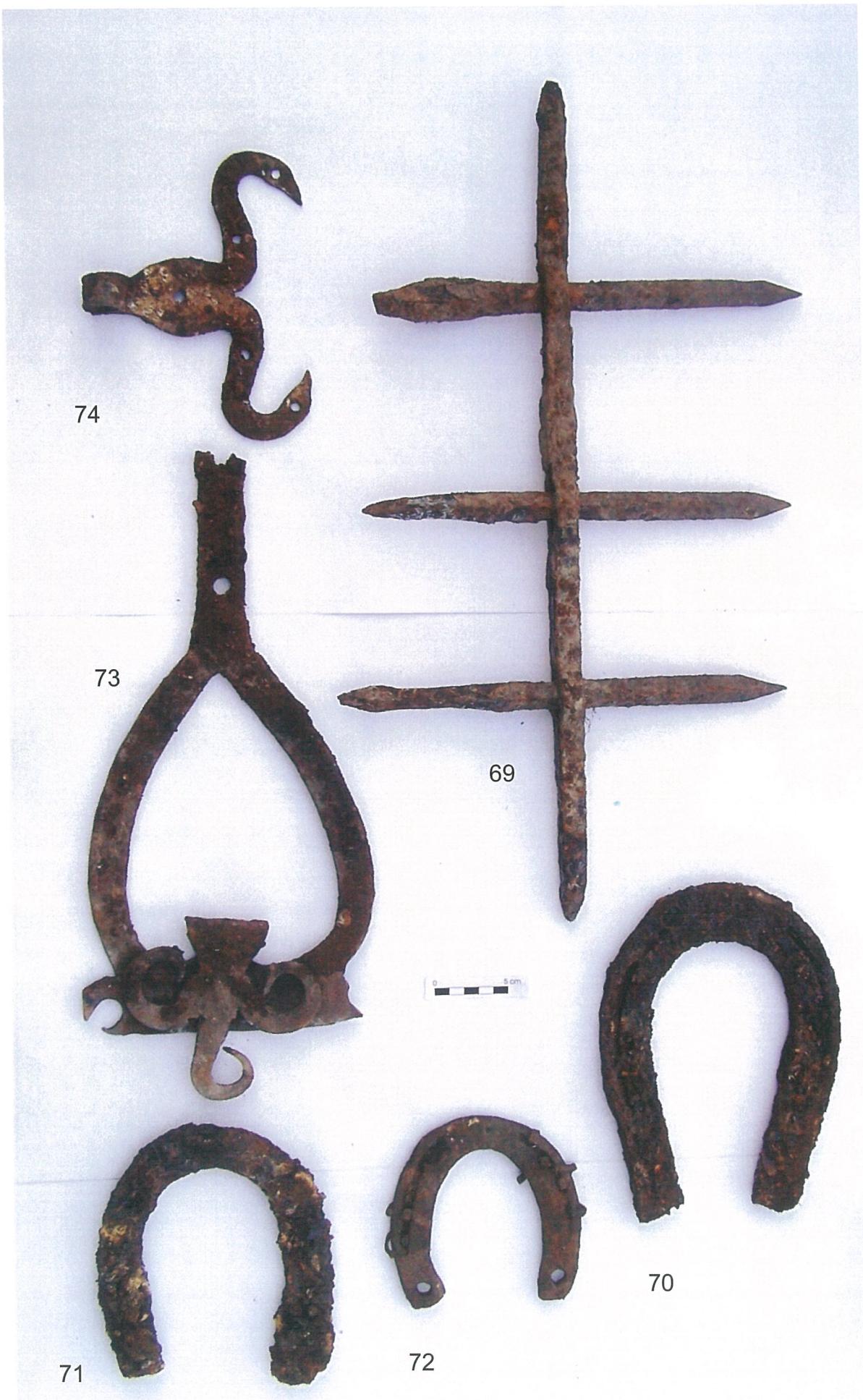
0

5 cm

39

0 5 cm

42

43

44

45

46

47

48

34

44

50

12

30

15

13

16

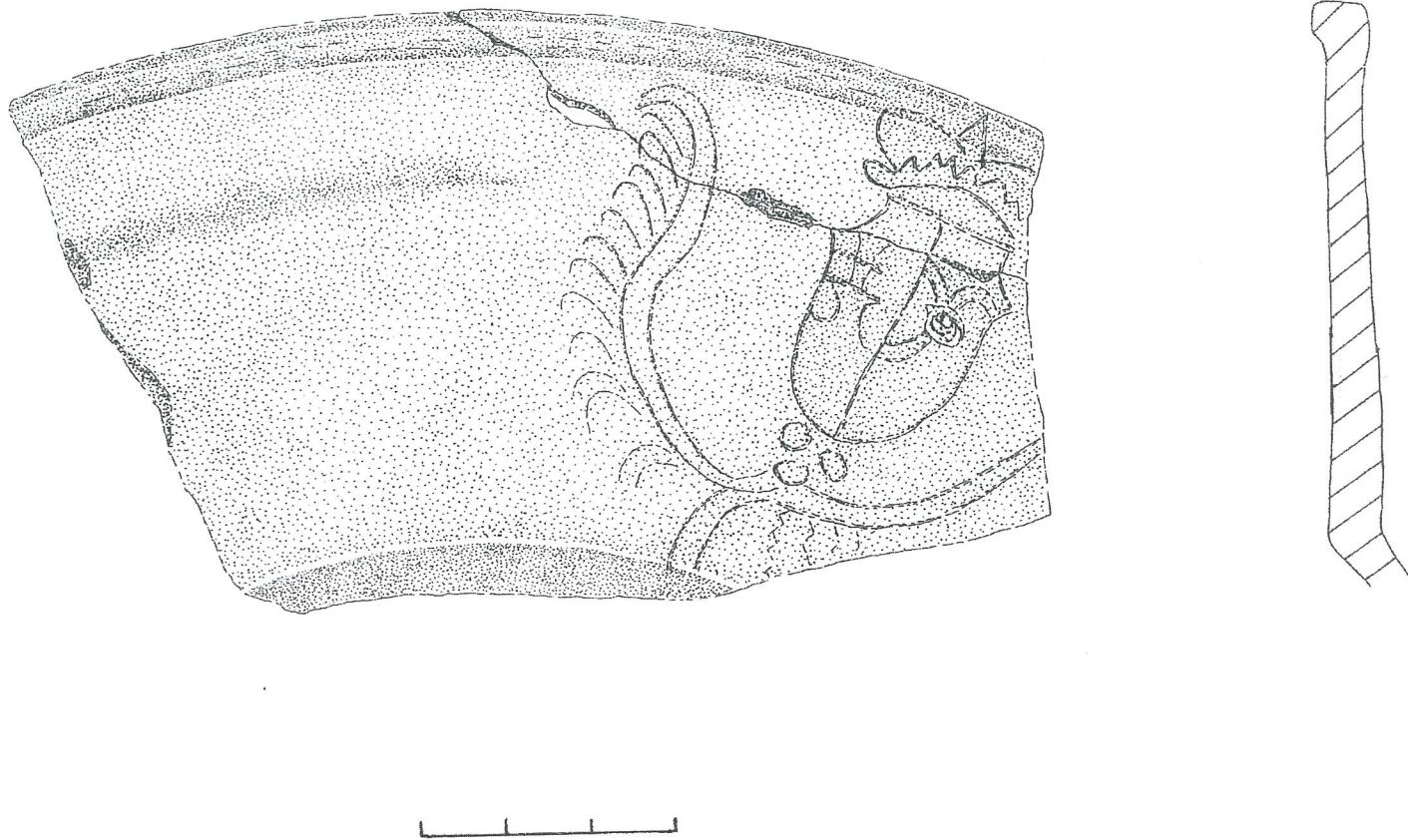
14

0

5 cm

49

50

Vainežerio senojo dvarvietė, Inv. Nr.53
Sigutės Mikšaitės piešinys

Leidimas galioja iki 2006-11-30

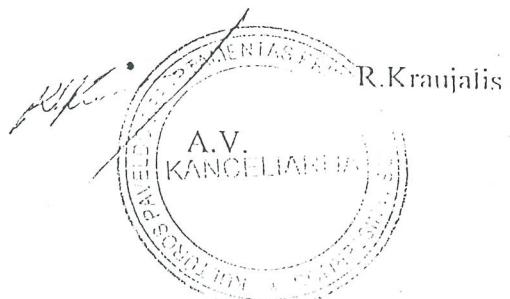
L E I D I M A S
vykdyti archeologinius tyrimus

2006-06-23 Nr.96
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas E.Pranckėnaičiai
vykdyti Vainežerio buvusio dvaro sodybos (IP-405/At) teritorijos, Lazdijų raj.,
archeologinius tyrinėjimus,
taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografiuoti, piešti, rinkti
radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrimų projektas: Vainežerio buvusio dvaro sodybos (IP-405/At) teritorijos (Lazdijų r.)
archeologinių tyrimų 2006 m. projektas, 2006-06-20, Nr.96.

Kontrolės skyriaus vedėjas

R.Kraujalis

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
MOKSLINEI ARCHEOLOGINEI KOMISIJAI

Vainežerio buvusio dvaro sodybos (IP- 405/At) teritorijos, (Lazdijų r.) archeologinių tyrimų

PROJEKTAS
2006 06 20

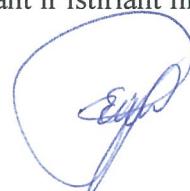
Vykiant " Lazdijų rajono ir Punsko valsčiaus savivaldybių kultūros paveldo objektų pritaikymas turizmo plėtrai " projekta rengiama projektinė dokumentacija devynių kultūros paveldo objektų (4 archeologijos paminklų ir 5 istorijos paminklų). Turizmo infrastruktūra projektuojama saugomose teritorijose. Siekiant , kad kultūrinis sluoksnis nebūtų sužalotas busimų žemės judinimo darbų metu, projektuojamose turizmo infrastruktūros vietose bus atliekami archeologiniai ir žvalgomieji archeologiniai tyrimai.

Vainežerio arba Justinavo dvaras (Vainežerio k., Kapčiamiesčio sen.) ir jo istorija yra mažai tyrinėta. Vieną šaltinių teigimu Justinavo dvaro rūmai prie Vainežerio ežero buvo pastatyti 18 amžiuje. Tuo pačiu metu greta dvaro buvo įkurti sodai ir parkas. Manoma, kad 1820 m. Justinavo dvaras atiteko Ablomawiczių dinastijai, kurį jie valdė per visą 19 amžių. Dvaro pastatas buvo pasagos formos, keliai buvo grįsti lauko akmenimis, apsodinti medžiais. 20 a. pradžioje Justinavo dvaras atiteko Murauskui. 1922 metais dvaro žemė buvo išdalinta Lietuvos savanoriams. Dvaro rūmuose įsikūrė Seinų miškų urėdija ir pradinė mokykla. Dvaras imtas vadinti Vainežerio vardu. 1948 m. dvaro rūmai ir ūkiniai pastatai sudegė. Šiuo metu yra išlikę dvaro rūmų pamatų liekanų.

2003 m. buvo atlikti teritorijos archeologiniai žvalgomieji tyrimai (vad. O.Fediajevas), kurių metu aptiktas 0,80-1,00 storio kultūrinis sluoksnis (datuojamas XIX a.).

Vainežerio dvaro sodybos teritorijoje, buvusių rūmų vietoje numatoma ištirti 150-200 m² plotą, atidengiant ir ištiriant likusius rūmų mūro fragmentus.

Archeologė

Elena Pranckėnaitė

Priedas: Vainežerio parko tvarkymo brėžinys M 1:500

LAZDIJŲ KRAŠTO MUZIEJUS
Seinų g. 29, LT – 67113 Lazdijai, Tel: (8 – 318)52726

TVIRTINU:
Muziejaus direktorius

2006m. 21 mėn. 22 d.

Eksponatų priėmimo nuolatiniam saugojimui aktas
2006m. lapkričio mėn. 22d. Nr. 05

Lazdijų krašto muziejus, atstovaujamas fondų saugotojos Daivos Mikalauskienės 2006m.
lapkričio 22d..priėmė, o Olegas Fediajevas perdavė archeologinių tyrimų Vainožerio buvusio
dvaro sodybos (IP-405/At) teritorijos, Lazdijų rajone radinius pagal radinių sąrašą:

Lentelė Nr.1

Buitinės keramikos 31 (trisdešimt vienas) fragmentas.

Lentelė Nr.2

Dirbiniai metalo, stiklo 30 (trisdešimt) fragmentų.

Lentelė Nr.3

Plokštiniai kokliai 6 (šeši)fragmentai.

Lentelė Nr.4

Buitinės keramikos 55 (penkiasdešimt penki) fragmentai.

Lentelė Nr.5

Dirbiniai metalo, stiklo, akmens 6 (šeši) vienetai.

Lentelė Nr.6

Plokštiniai kokliai 4 (keturi) fragmentai.

Iš viso pagal aktą priimta 132 (vienas šimtas trisdešimt du) vienetai.

Aktas surašytas 3 egz.

Priėmė: Daiva Mikalauskienė ✓*D. M.*

Perdavė: Olegas Fediajevas

